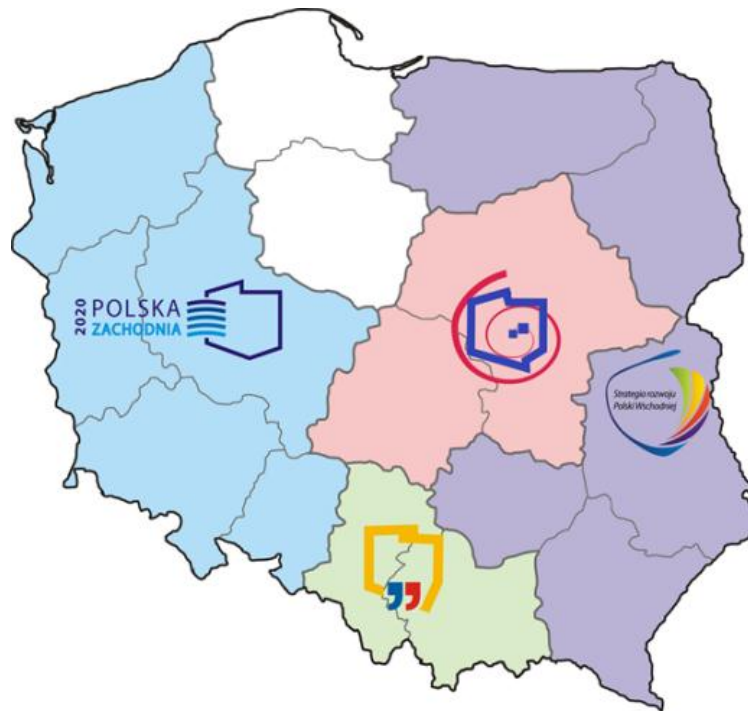

Programy i inicjatywy europejskie - potencjalne źródła finansowania projektów realizujących strategie ponadregionalne

Warszawa, 2015 r.

Wykaz skrótów

B+R	- badania i rozwój
CEF	- Instrument Łącząc Europę (ang. <i>Connecting Europe Facility</i>)
COST	- europejska współpraca w dziedzinie nauki i technologii (ang. <i>European Cooperation in Science and Technology</i>)
DSI	- infrastruktura usług cyfrowych (ang. <i>Digital Services Infrastructure</i>)
EASME	- Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (ang. <i>Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises</i>)
EBI	- Europejski Bank Inwestycyjny
EEN	- Europejska Sieć Przedsiębiorczości (ang. <i>Enterprise Europe Network</i>)
EFG	- Instrument Kapitałowy dla Wzrostu (ang. <i>Equity Facility for Growth</i>)
EFI	- Europejski Fundusz Inwestycyjny
EFSI	- europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne
ERA	- Europejska Przestrzeń Badawcza (ang. <i>European Research Area</i>)
EWT	- Europejska Współpraca Terytorialna
FAQ	- najczęściej zadawane pytania (ang. <i>Frequently Asked Questions</i>)
H2020	- program Horyzont 2020
ICT	- technologie informacyjno-komunikacyjna (ang. <i>Information Communication Technologies</i>)
INEA	- Agencja Wykonawcza ds. Innowacyjności i Sieci (ang. <i>Innovation and Networks Executive Agency</i>)
KE	- Komisja Europejska
LGF	- Instrument Gwarancji Kredytowych (ang. <i>Loan Guarantee Facility</i>)
MAC	- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
MIR	- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	- małe i średnie przedsiębiorstwa
NFOŚiGW	- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NCP	- krajowy punkt kontaktowy (ang. <i>National Contact Point</i>)
NGO	- organizacja pozarządowa (ang. <i>Non-Governmental Organisation</i>)
PCI	- projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (ang. <i>Projects of Common Interest</i>)
TEN-T	- Transeuropejska sieć transportowa (ang. <i>Trans-European Transport Networks</i>)

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
I. Informacje nt. europejskich źródeł finansowania strategii ponadregionalnych.....	6
1. Instrument <i>Łącząc Europę</i>	7
2. Horyzont 2020	15
3. COSME - program wspierający konkurencyjność przedsiębiorstw, w tym MŚP.....	20
4. LIFE - instrument służący współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska .	23
5. Erasmus+.....	26
6. EaSI - Program na rzecz Zatrudnienia I Innowacji Społecznych (<i>Employment and Social Innovation</i>)	29
7. Kreatywna Europa	32
8. Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych	35
II. Wzmocnienie współpracy w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej	39
9. Interreg Europa 2014-2020	39
10. Interreg Region Morza Bałtyckiego	42
11. Interreg Europa Środkowa 2014-2020	44
12. URBACT III 2014-2020.....	46
III. Przykłady projektów realizowanych w ramach wybranych instrumentów	48

Wprowadzenie

Strategie ponadregionalne realizowane w Polsce¹ stanowią element krajowego systemu zarządzania rozwojem² i są przejawem rosnącego znaczenia wymiaru terytorialnego polityki rozwoju, wykraczając poza administracyjnie wyznaczone granice województw. Koncentrują się na identyfikacji wspólnych potencjałów i wyzwań oraz wymianie doświadczeń pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w procesie planowania przedsięwzięć na określonym obszarze³.

Ich system finansowania opiera się na zasadzie montażu różnych środków finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) dostępnych w okresie programowania 2014-2020.

To właśnie krajowe i regionalne programy operacyjne wskazywane są w dokumentach strategicznych szczebla ponadregionalnego jako główne źródła finansowania przedsięwzięć realizujących cele czterech strategii dedykowanych makroregionom Polski Wschodniej, Południowej, Zachodniej i Centralnej. Obok nich wymieniane są jednak również programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, inne programy rozwoju oraz programy i inicjatywy Komisji Europejskiej (KE).

Niniejsza publikacja, opracowana przez Departament Programów Ponadregionalnych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, zawiera informacje o inicjatywach i programach wskazanych w strategiach ponadregionalnych, m.in. instrumencie *Łącząc Europę*, programach *Horyzont 2020*, *COSME*, *Erasmus+* czy *Kreatywna Europa*. W związku z silnym ukierunkowaniem strategii ponadregionalnych na wspólne przedsięwzięcia ponad granicami województw oraz wymianę doświadczeń pomiędzy podmiotami je realizującymi, w niniejszym materiale opisano również programy transnarodowe i międzyregionalne, realizowane w ramach celu *Europejska Współpraca Terytorialna (EWT)*, nastawione na wzmocnienie efektu współpracy, uczenie się i wymianę doświadczeń. Zawarto w nim również odnośniki do stron dedykowanych poszczególnym programom transgranicznym, realizowanym w perspektywie 2014-2020.

W pierwszej części materiału informacyjnego znalazły się opisy poszczególnych programów i inicjatyw unijnych, które mogą okazać się istotne z punktu widzenia realizacji strategii ponadregionalnych. Druga część zawiera opis wybranych programów celu EWT. W części trzeciej przedstawiono natomiast przykłady projektów realizowanych w ramach wybranych instrumentów, starając się w miarę możliwości, by ukazywały one przedsięwzięcia wykraczające poza obszar jednego województwa. Nie brak jednak również przykładów projektów, które mają charakter krajowy, regionalny bądź lokalny, natomiast w związku ze swym zakresem wpisują się w obszary będące przedmiotem zainteresowania strategii ponadregionalnych. Ze względu na różny stopień zaawansowania ich realizacji w niektórych przypadkach niemożliwa była identyfikacja takich przedsięwzięć.

Niniejszy materiał informacyjny ma na celu nie tylko przedstawienie innych niż EFSI źródeł finansowania, do których mogą sięgnąć potencjalni beneficjenci w celu realizacji przedsięwzięć przyczyniających się do osiągnięcia celów strategii ponadregionalnych, lecz również promowanie idei współpracy w ramach tych strategii, mogącej przynieść lepsze efekty niż działanie samodzielne.

---

¹ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020, przyjęta przez Rząd 30 grudnia 2008 r., zaktualizowana 11 lipca 2013 r.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, przyjęta przez Rząd dnia 8 stycznia 2014 r.

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020, przyjęta przez Rząd dnia 30 kwietnia 2014 r.

Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030, przyjęta przez Rząd dnia 14 lipca 2015 r.

² Patrz: *Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski*, dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 kwietnia 2009 r., dostępny na stronie:

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/System_zarzadzania_rozwojem/Documents/Zalozenia_SZR_w_ersja_przyjeta_przez_RM_270409.pdf

³ http://www.mir.gov.pl/media/3355/20150312_strategie_ponadreg_wymiar_teryt.pdf

Zaangażowanie w proces aplikowania o wsparcie oraz późniejsza realizacja wspólnych przedsięwzięć, jest kolejnym elementem praktycznej nauki partnerstwa, która leży u podstaw realizacji strategii ponadregionalnych w Polsce.

Przedstawiany materiał został przygotowany w oparciu o informacje pochodzące od instytucji zaangażowanych w zarządzanie bądź wdrażanie poszczególnych programów/instrumentów, wg stanu na wrzesień 2015 r. Przed podjęciem decyzji o przystąpieniu do procedury aplikacyjnej zalecamy skonsultowanie się z aktualizowaną na bieżąco dokumentacją o naborach.

Również przypisanie omawianych w niniejszej publikacji instrumentów do celów/kierunków działań strategii ponadregionalnych ma charakter orientacyjny i nie przesądza o braku możliwości aplikowania do danego programu w celu realizacji innych niż wskazane w dalszej części materiału informacyjnego obszary określone w poszczególnych strategiach ponadregionalnych.

I. Informacje nt. europejskich źródeł finansowania strategii ponadregionalnych

Niniejszy rozdział zawiera charakterystykę poszczególnych instrumentów, obejmującą m.in. informacje o ich celach oraz zakresie oferowanego wsparcia, katalog potencjalnych beneficjentów, informacje o środkach zaangażowanych w realizację danego programu oraz poziomach dofinansowania projektów, krótki opis procedury aplikacyjnej, wskazanie terminów naborów, a także odnośniki do źródeł informacji o programie/instrumencie oraz dane kontaktowe.

W przypadku niektórych źródeł, w punkcie »Kryteria kwalifikowalności« zamieszczono szczegółowe informacje odnośnie warunków brzegowych korzystania z danego instrumentu lub inne informacje, które mogą okazać się przydatne przy podejmowaniu decyzji o aplikowaniu.

Pod każdym opisem znajduje się również tabela przyporządkowująca dany instrument do poszczególnych celów strategii ponadregionalnych. Jednocześnie ze względu na różny stopień szczegółowości w opisach celów i kierunków działań strategii, w tabeli starano się zachować taką strukturę, która będzie czytelna i przystępna dla odbiorcy, stąd np. w przypadku Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 punkt wyjścia stanowią kierunki interwencji, a nie cele strategiczne. W przypadku, gdy nie można było wprost wskazać kierunków działań/interwencji wskazano jedynie cel szczegółowy, do którego realizacji przyczynić się może dany instrument.

Legenda:

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030

1. Instrument Łącząc Europę

INFORMACJE OGÓLNE

Instrument Łącząc Europę (ang. *Connecting Europe Facility* - CEF) wspiera rozwój wydajnych, trwałych i skutecznie ze sobą połączonych sieci transeuropejskich w dziedzinie transportu [*CEF Transport*], energii [*CEF Energy*] i usług cyfrowych [*CEF Telecom*]. Z jego środków mogą być finansowane działania przyczyniające się do realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach sieci TEN-T oraz infrastruktury energetycznej, w obszarach infrastruktury usług cyfrowych oraz sieci szerokopasmowych. Instrument CEF zarządzany jest bezpośrednio przez Komisję Europejską, za pośrednictwem Agencji Wykonawczej ds. Innowacyjności i Sieci (ang. skrót: *INEA*).

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Wnioski składa jedno lub kilka państw członkowskich lub uprawnione podmioty za zgodą państwa członkowskiego, którego dotyczy projekt. Szczegółowe kryteria kwalifikowalności określone są w programach pracy lub zaproszeniu do składania wniosków (patrz: INFORMACJE O NABORZE).

ZAKRES TEMATYCZNY

CEF Transport

- Usuwanie wąskich gardeł oraz uzupełnianie brakujących połączeń, mierzone m.in. liczbą nowych lub zmodernizowanych połączeń transgranicznych oraz usuniętych wąskich gardeł na trasach transportowych;
- Zapewnienie zrównoważonych i efektywnych systemów transportowych w długim okresie, mierzone m.in. liczbą punktów zaopatrzenia w paliwa alternatywne dla pojazdów korzystających z sieci bazowej TEN-T, liczbą portów śródlądowych i morskich sieci bazowej zaopatrzonych w takie punkty oraz liczbą ofiar na sieci drogowej w UE;
- Optymalizacja integracji i wzajemnych połączeń poszczególnych rodzajów transportu oraz zwiększenie interoperacyjności usług transportowych, przy zapewnieniu dostępności infrastruktur transportowych.

CEF Telecom

W zakresie infrastruktury usług cyfrowych:⁴

- elementy podstawowe: elektroniczna identyfikacja oraz uwierzytelnianie, dostarczanie dokumentów drogą elektroniczną, zautomatyzowane tłumaczenie, wsparcie krytycznej infrastruktury cyfrowej oraz fakturowanie elektroniczne;
- usługi ogólne: platforma dostępu do zasobów cyfrowych *Europeana*⁵, infrastruktura służąca do obsługi programu *Bezpieczniejszy Internet*⁶, interoperacyjne transgraniczne usługi związane z elektronicznymi zamówieniami publicznymi, interoperacyjne transgraniczne usługi w dziedzinie e-zdrowia, europejska platforma służąca do połączenia europejskich rejestrów przedsiębiorstw, dostęp do informacji sektora publicznego, które mogą być wykorzystywane wielokrotnie, elektroniczne procedury zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w innym kraju europejskim, interoperacyjne transgraniczne usługi internetowe.

⁴ <https://mac.gov.pl/aktualnosci/parlament-europejski-przyjal-kompromis-dotyczacy-telekomunikacyjnego-segmentu>

⁵ *Europeana* to wirtualne muzeum udostępniające elementy dziedzictwa kulturowego i naukowego Europy w Internecie: <http://www.europeana.eu>

⁶ *Bezpieczniejszy Internet* to unijny program mający na celu m.in. ochronę dzieci korzystających z Internetu i innych technologii komunikacyjnych.

WARTO WIEDZIEĆ!

Projekty w ramach usług cyfrowych muszą:

- wykazywać na tyle zaawansowany poziom rozwoju, aby był on wystarczający do wdrożenia, potwierdzony przez programy pilotażowe;
- przyczynić się do realizacji polityk i działań Unii wspierających funkcjonowanie rynku wewnętrznego;
- wypracowywać europejską wartość dodaną i dysponować strategią, opracowaną na podstawie oceny wykonalności i analizy kosztów i korzyści;
- zachowywać zgodność z europejskimi i międzynarodowymi standardami dotyczącymi interoperacyjności.

W zakresie sieci szerokopasmowych:

- budowa pasywnej⁷ infrastruktury fizycznej, aktywnej infrastruktury fizycznej lub połączenie tych dwóch rodzajów infrastruktury oraz elementów infrastruktury pomocniczej, a także uruchomienie usług niezbędnych do obsługi takiej infrastruktury;
- budowa urządzeń towarzyszących i zapewnianie usług towarzyszących, takich jak np. okablowanie budynków, budowa anten, wież i innych konstrukcji nośnych, instalacja kanałów, przewodów, masztów, studzienek i szafek;
- w miarę możliwości wykorzystuje się potencjalne synergie między wprowadzeniem sieci szerokopasmowych a innymi sieciami użyteczności publicznej (sieciami energetycznymi, transportowymi, wodno-kanalizacyjnymi itp.), w szczególności sieciami związanymi z inteligentną dystrybucją energii elektrycznej.

WARTO WIEDZIEĆ!

Projekty w dziedzinie sieci szerokopasmowych muszą spełniać następujące kryteria:

- wносить znaczący wkład w realizację celów europejskiej agendy cyfrowej;
- wykazywać wystarczająco zaawansowany poziom rozwoju projektu i etapów przygotowawczych wsparty skutecznymi mechanizmami wdrażania;
- rozwiązywać kwestie niedoskonałości rynku lub nieoptymalnej sytuacji w zakresie inwestycji;
- nie prowadzić do zakłóceń rynkowych lub wypierania z rynku inwestycji prywatnych;
- stosować najbardziej odpowiednią technologię zgodnie z zasadą neutralności technologicznej;
- charakteryzować się wysoką odtwarzalnością lub opierać się na nowoczesnych modelach działalności gospodarczej.

W zakresie działań horyzontalnych:

- pomoc techniczna w ramach przygotowania lub wspierania realizacji działań wdrożeniowych, ich zarządzania i rozwiązywania istniejących lub nowo pojawiających się problemów z wdrażaniem, podejmowanie działań na rzecz pobudzenia istniejącego popytu lub tworzenia nowego popytu na infrastrukturę usług cyfrowych;
- koordynacja wsparcia w ramach *CEF Telecom* ze wsparciem z innych dostępnych źródeł, przy jednoczesnym unikaniu powielania infrastruktury i zapobieganiu wyparciu inwestycji prywatnych.

CEF Energy

- Promowanie dalszej integracji rynku wewnętrznego energii oraz transgranicznej interoperacyjności sieci elektroenergetycznych i gazowych, poprzez dążenie do eliminacji izolacji

⁷ Tj. sieć szerokopasmową bez żadnego aktywnego elementu. Z reguły infrastruktura techniczna - kanały, światłowody ciemne oraz szafki uliczne.

energetycznej państw członkowskich, mierzone m.in. liczbą projektów łączących sieci państw członkowskich i eliminujących wewnętrzne „wąskie gardła” w UE;

- Zapewnienie Unii większego bezpieczeństwa dostaw energii, mierzone m.in. liczbą projektów umożliwiających dywersyfikację źródeł zaopatrzenia, zwiększających możliwości magazynowania energii oraz liczbą zakłóceń dostaw energii i ich trwania;
- Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska, m.in. poprzez włączenie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do sieci przesyłowej, rozwój inteligentnych sieci energetycznych i sieci przesyłowych dwutlenku węgla.

WARTO WIEDZIEĆ!

Aby projekt został umieszczony na liście, jego realizacja musi przynieść znaczne korzyści co najmniej dwóm państwom członkowskim, przyczynić się do integracji rynku i wzrostu konkurencyjności, poprawić bezpieczeństwo dostaw oraz ograniczyć emisję CO₂.

FINANSOWANIE

Dostępna pula środków to 29,3 mld euro⁸. Wsparcie finansowe w ramach CEF przyjmuje formę dotacji lub wkładów na rzecz innowacyjnych instrumentów finansowych.

Maksymalne poziomy dofinansowania (wyrażone jako procent kosztów kwalifikowanych) dla projektów z tzw. puli ogólnej są uzależnione od typu projektu i zostały określone w art. 10 Rozporządzenia 1316/2013, ustanawiającego instrument CEF. Wynoszą od 10 do 75%⁹. W przypadku projektów tego typu poziomy dofinansowania mogą być powiększone maksymalnie o 10 punktów procentowych w stosunku do wartości określonych w rozporządzeniu, pod warunkiem występowania efektu synergii między co najmniej dwoma sektorami objętymi instrumentem CEF.

W przypadku projektów finansowanych z puli środków przesuniętych do CEF z Funduszu Spójności, maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%. Szczegółowe informacje na temat poziomów dofinansowania w ramach CEF zawiera poniższa tabela:

Poziomy dofinansowania unijnego w ramach CEF [jako % kosztów kwalifikowanych]
<p><i>CEF Transport</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dotacje na prace studyjne - 50%; • Dotacje na roboty: <ul style="list-style-type: none"> ○ sieci kolejowe i drogowe w państwach członkowskich niemających sieci kolejowej na swoim terytorium lub w przypadku państwa członkowskiego, lub jego części, z siecią odizolowaną bez dalekobieżnego kolejowego transportu towarowego - 20% ○ [możliwość podniesienia do maksimum 30% dla działań związanych z eliminacją wąskich gardel i do 40% dla działań związanych z odcinkami transgranicznymi i działań poprawiających interoperacyjność kolei] ○ Śródlądowe drogi wodne: 20% ○ [możliwość podniesienia do maksimum 40% dla działań związanych z eliminacją wąskich gardel i do maksimum 40% dla działań związanych z odcinkami transgranicznymi; ○ Śródlądowy transport, połączenia z multimodalnymi platformami logistycznymi i ich rozwój, w tym połączenia z portami śródlądowymi i morskimi oraz portami lotniczymi, a także rozwój portów: 20% ○ Ograniczanie hałasu powodowanego przez kolejowy transport towarowy, w tym poprzez modernizację istniejącego taboru: 20% , do wysokości połączonego pułapu wynoszącego 1% alokacji na CEF Transport; ○ Lepszy dostęp do infrastruktury transportowej dla osób niepełnosprawnych: 30% kosztów robót adaptacyjnych, nie więcej niż 10% kosztów robót;

⁸ Ceny stałe z 2011. W cenach bieżących kwota ta wynosi ok 33,2 mld.

⁹ W wyjątkowych przypadkach platformy usług podstawowych mogą być finansowane za pomocą dotacji pokrywającej do 100% kosztów kwalifikowanych.

<ul style="list-style-type: none">
○ Wsparcie nowych technologii i innowacji we wszystkich rodzajach transportu - 20%;
○ Wsparcie transgranicznych odcinków dróg - 10%
○ Systemy i usługi aplikacji telematycznych - 20%-50%
<p><i>CEF Telecom</i></p> <ul style="list-style-type: none">
○ Działania w zakresie usług ogólnych - 75%
○ Działania horyzontalne, w tym tworzenia map infrastruktury, programów twinningowych i pomocy technicznej - 75%
<p><i>CEF Energy</i></p> <ul style="list-style-type: none">
○ Koszty prac studyjnych lub robót - 50% <p>Stawki mogą zostać podniesione do maksymalnie 75% dla działań, które zapewniają wysoki poziom regionalnego lub ogólnounijnego bezpieczeństwa dostaw, zwiększają poziom solidarności w Unii lub obejmują wysoce innowacyjne rozwiązania.</p>

BENEFICJENCI

O wsparcie w ramach CEF mogą aplikować m.in. przedsiębiorstwa państwowe, władze regionalne i lokalne, przedsiębiorstwa, a także NGO (w zależności od grup docelowych określonych w ramach danego naboru).

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Konkursy w ramach CEF organizowane są na podstawie Programu Wieloletniego (z ang. *Multi-Annual Work Programme - MAP*) oraz Programu Roczego (z ang. *Annual Work Programme - AP*), które określają w ramach danego naboru priorytetowe kierunki wsparcia oraz maksymalne kwoty przeznaczone na finansowanie.

Konkurs rozpoczyna się wraz z opublikowaniem przez KE *Zaproszeń do składania wniosków* (ang. *Calls for proposals*). Zawierają one szczegółowe zasady aplikowania oraz opisują priorytety wsparcia, zgodne z MAP oraz AP.

Złożone wnioski o dofinansowanie przechodzą dwuetapową procedurę oceny:

1. Weryfikację wniosków przez ekspertów zewnętrznych, zaproszonych przez KE¹⁰.
2. Ocenę pod kątem celów UE przeprowadzaną przez służby KE.

W wyniku ww. procedury opracowywana jest lista projektów, które zostaną objęte wsparciem. Wszystkie propozycje projektów przed złożeniem do KE muszą uzyskać akceptację Państwa Członkowskiego.

Harmonogram naborów przedstawia się następująco:

CEF Transport

Pierwszy konkurs w ramach *CEF Transport* został rozstrzygnięty. Kolejne konkursy Komisja Europejska wraz z Agencją Wykonawczą ds. Innowacji i Sieci planuje ogłosić na przełomie listopada i grudnia 2015 r. Propozycje projektów transportowych będą weryfikowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MIR).

CEF Telecom

Uruchomienie naboru wniosków w 2015 r. jest opóźnione i zgodnie z informacją na stronie Komisji powinno rozpocząć się jesienią br.

Projekty telekomunikacyjne w ramach *CEF Telecom* będą weryfikowane przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (MAC).

CEF Energy

¹⁰ W przypadku otrzymania na tym etapie oceny niższej niż 3, w którymś z ocenianych kryteriów (skala 0-5), projekt nie będzie rekomendowany do wsparcia przez ekspertów i nie otrzyma dofinansowania z CEF.

Pierwszy nabór w ramach *CEF Energy* rozpoczął się w marcu br. i zakończył w kwietniu br. Kolejny został ogłoszony w czerwcu i będzie trwał do połowy października 2015 r. Informacje o kolejnych naborach będą publikowane na stronie INEA.

W zakresie projektów finansowanych w ramach *CEF Energy* resortem właściwym jest Ministerstwo Gospodarki.

WARTO WIEDZIEĆ!

Po opublikowaniu *Zaproszeń do składania wniosków*, zanim jeszcze rozpocznie się okres składania wniosków do KE, organizowany jest w Brukseli tzw. *Info Day*, tj. spotkanie informacyjne dotyczące ogłoszonego konkursu.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Informacje o naborach na stronie INEA:
<https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility>
- Podstrona INEA poświęcona *CEF Transport*
<https://ec.europa.eu/inea/connecting-europe-facility/cef-transport>
- Dane kontaktowe w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju w zakresie *CEF Transport*
Departament Programów Infrastrukturalnych:
cef@mir.gov.pl
Numery telefonów: 22 273 83 46, 22 273 83 43, 22 273 83 44, 22 273 83 49, 22 273 77 37, 22 273 77 36.
- Podstrona INEA poświęcona *CEF Energy*
<https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-energy>
- Podstrona INEA poświęcona *CEF Telecom*
<https://ec.europa.eu/inea/connecting-europe-facility/cef-telecom>
- Punkt kontaktowy *CEF Telecom* w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji
  - dla projektów z obszaru infrastruktury usług cyfrowych - Departament Informatyzacji Osoba do kontaktu: Renata Paleń, renata.palen@mac.gov.pl
  - dla projektów z obszaru szerokopasmowego Internetu - Departament Telekomunikacji Osoba do kontaktu: Magdalena Nowak, magdalena.nowak@mac.gov.pl
- Informacje o CEF na portalu Funduszy Europejskich:
<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/program-laczac-europe/>

INFORMACJE DODATKOWE

Polskie projekty przyjęte do realizacji w ramach CEF

CEF Transport

W wyniku pierwszego konkursu przyjęto do realizacji następujące projekty:

- Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław - Poznań, etap IV, odcinek granica województwa dolnośląskiego - Czempień
- Prace na linii kolejowej E 20 na odcinku Warszawa - Poznań - pozostałe roboty, odcinek Sochaczew - Swarzędz
- Prace na linii kolejowej E 75 na odcinku Sadowne - Białystok wraz z robotami pozostałymi na odcinku Warszawa Rembertów - Sadowne *

- Prace na linii kolejowej 447 Warszawa Włochy - Grodzisk Mazowiecki
- Prace na linii obwodowej w Warszawie (odc. Warszawa Gołębki / Warszawa Zachodnia - Warszawa Gdańska)
- Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Poznań Główny - Szczecin Dąbie
- Poprawa bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych na linii nr 4 - CMK
- Budowa drogi ekspresowej S61 Ostrów Mazowiecka - Budzisko (granica państwa)
- Szwecja-Polska Zrównoważone Usługi Morsko-Lądowe „Zrównoważona autostrada morska Świnoujście - Trelleborg oparta na modernizowaniu infrastruktury portowej, rozwijaniu transportu intermodalnego oraz integracji korytarzy lądowych” (*Sweden-Poland Sustainable Sea-Hinterland Services “Sustainable Swinoujście-Trelleborg MoS based on upgrading port infrastructure, developing intermodal transport and integrating hinterland corridors”*)
- Badania optymalizujące funkcjonowanie i rozmieszczenie stacji paliw alternatywnych sieci bazowej TEN-T
- Rozwój infrastruktury LNG w Polsce - projekt pilotażowy
- Ustanowienie kolejowego korytarza transportowego Morze Północne-Bałtyk i jego dalszy rozwój mający na celu poprawę warunków dla międzynarodowego towarowego transportu kolejowego - RFC 8 (*Establishment of Rail Freight Corridor “North Sea - Baltic” and its further development aiming at improving conditions for international rail freight transport*)
- Finansowanie struktur zarządczych korytarza towarowych - RFC05 (*Rail Freight Corridor 5 Baltic Adriatic. Activities and studies related to improvement of corridor capacity, corridor's offer to the clients and performance monitoring*)
- e-Freight Implementation Action (*e-Impact*)

CEF Telecom

- *Safer Internet (Bezpieczniejszy Internet)*

CEF Energy

Pierwsza grupa zakwalifikowanych jako PCI (*Projects of Common Interest*) polskich projektów dotyczy:

1. tzw. korytarza *Electricity EAST*, w ramach którego wsparcie mogą uzyskać:
  - tzw. polsko-niemiecki most energetyczny (*GerPol Power Bridge*), w szczególności połączenia Eisenhuttenstadt/Plewiska oraz linie wewnątrz kraju Krajnik/Baczyna i Mikułowa/Świebodzice
  - połączenie polsko-niemieckich sieci energetycznych między Vieraden i Krajnikiem
  - elektrownia szczytowo-pompowa Młoty na Dolnym Śląsku blisko granicy z Czechami i Niemcami
2. tzw. korytarza *Gas EAST*, w ramach którego wsparcie mają uzyskać:
  - połączenie gazowe tzw. interkonektor między sieciami Polski i Czech (Stork II, Libhost-Hast-Kędzierzyn) oraz powiązane z nim połączenia wewnętrzne w zachodniej Polsce o długości ok. 790 km, w szczególności pomiędzy Poznaniem, Katowicami i Krakowem
  - interkonektor między sieciami Polski i Słowacji oraz powiązane z nim połączenia wewnętrzne we wschodniej Polsce o długości ok. 380 km na Mazowszu i Podkarpaciu, w szczególności pomiędzy Warszawą, Lublinem i Rzeszowem
3. tzw. *Gas Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP)*, w ramach którego zaplanowano wsparcie dla:
  - połączenia pomiędzy Polską a Danią tzw. *Baltic Pipeline* o długości ok. 320 km (w tym prawie 280 km morzem)

- interkonektora między Polską a Litwą (tzw. GIPL) z sieciami krajowymi (20 km na Litwie oraz 350 km w Polsce)
- rozbudowy zdolności przeładunkowych i magazynowych terminalu LNG w Świnoujściu
- remontu i zwiększenia zdolności odbioru gazu w Lwówku i Włocławku w gazociągu Jamał-Europa
- 4. tzw. *Electricity Baltic Energy Market Interconnection Plan* (BEMIP), w ramach którego ma być realizowane:
  - połączenie między Polską a Litwą (Alytus-Ełk) z liniami energetycznymi o długości ok. 330 km - budowa nowych i remont
- 5. tzw. *Oil Supply Connections in Central Eastern Europe* (OSC), w ramach którego na liście znalazły się:
  - połączenia Adamowo-Brody (czyli ok. 370 km ropociągu na trasie Odessa-Brody-Gdańsk)
- 6. tzw. *Cluster Pomeranian Pipeline* (będący przedłużeniem połączenia Adamowo-Brody)
  - budowa nowego terminalu naftowego w porcie w Gdańsku.

Powyższa lista będzie aktualizowana co 2 lata. Kolejna aktualizacja planowana jest na koniec 2015 r.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 3: Infrastruktura transportowa i elektroenergetyczna:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Przełamywanie barier związanych z peryferyjnym położeniem</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie spójności wewnętrznej Polski Wschodniej</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie bezpieczeństwa elektroenergetycznego Polski Wschodniej</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 1.4: Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>1.4.1: Integracja obszaru obu aglomeracji miejskich poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej, w tym: drogowej, kolejowej i energetycznej</i> ○ <i>1.4.2: Rozbudowa infrastruktury drogowej i kolejowej poprawiającej dostępność zewnętrzną Europola oraz całego makroregionu</i> ✓ <i>Kierunek interwencji 2.3: Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>2.3.1: Integracja infrastruktury transportowej subregionów funkcjonalnych</i> ○ <i>2.3.2: Wzmocnienie powiązań ośrodków podbeskidzkich systemem drogowym i kolejowym</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy I: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek interwencji: Wzmocnienie wewnętrznych powiązań sieci transportowych między głównymi miastami Polski Zachodniej</i> ○ <i>Kierunek interwencji: Zwiększenie dostępności transportowej Polski Zachodniej w przestrzeni europejskiej przez wzmocnienie powiązań głównych miast makroregionu z Warszawą, Katowicami i Trójmiastem, Berlinem, Pragą, Wiedniem oraz Dreznem</i> ○ <i>Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności sieci energetycznej w makroregionie</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy V: Multimodalny węzeł transportowy o znaczeniu międzynarodowym</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Rozwój infrastruktury transportowej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym</i> ○ <i>Kierunek działań: Rozwój infrastruktury transportowej o znaczeniu międzyregionalnym</i> ○ <i>Kierunek działań: Rozwój terminali intermodalnych</i>

2. Horyzont 2020

INFORMACJE OGÓLNE

Horyzont 2020 to program w zakresie badań naukowych i innowacji, którego celem jest m.in. stworzenie spójnego systemu finansowania innowacyjnych rozwiązań, produktów lub technologii, zarówno na etapie koncepcji, poprzez badania, skończywszy na ich wdrożeniu. Program opiera się na trzech zasadniczych, wzajemnie wspierających się priorytetach: doskonałej bazie naukowej, wiodącej pozycji w przemyśle oraz wyzwaniach społecznych. Dodatkowo uzupełniają je następujące cele szczegółowe: upowszechnianie doskonałości i zapewnienie szerszego uczestnictwa, nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa oraz działania Wspólnego Centrum Badawczego¹¹ oraz Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii¹².

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Zgodnie z przyjętymi ogólnymi zasadami uczestnictwa dla programu *Horyzont 2020*:

- projekty są realizowane w ramach konsorcjów, w skład których wchodzi co najmniej 3 partnerów z 3 różnych państw członkowskich UE i/lub kraju stowarzyszonego z programem ramowym;
- w przypadku grantów Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC), wybranych działań Marii Skłodowskiej-Curie, instrumentu dla MŚP oraz działań koordynacyjnych i wspierających projekty mogą być realizowane przez podmioty indywidualne;
- podstawowe kryteria oceny to doskonałość, oddziaływanie i implementacja (w przypadku grantów ERC - tylko doskonałość);
- projekty muszą mieć wymiar europejski.

ZAKRES TEMATYCZNY

Doskonała baza naukowa

Ma na celu zagwarantowanie długoterminowej konkurencyjności Europy poprzez rozwijanie, przyciąganie i zatrzymywanie najlepszych naukowców oraz wspomaganie rozwoju najlepszych infrastruktur badawczych. W ramach tego priorytetu funkcjonują 4 osobne cele:

- *Europejska Rada ds. Badań Naukowych umożliwi atrakcyjne formy finansowania aby wspierać najbardziej uzdolnione i twórcze osoby oraz ich zespoły, w dążeniu do realizacji pionierskich badań najwyższej jakości;*
- *przyszłe i powstające technologie (FET) wesprą współpracę badawczą, aby otworzyć nowe i obiecujące dziedziny badań naukowych i innowacji;*
- *działania Maria Skłodowska-Curie (Marie Curie actions) zapewnią naukowcom doskonałe szkolenia i możliwości rozwoju kariery¹³;*
- *infrastruktura badawcza (w tym e-infrastruktura) zapewni Europie światowej klasy infrastrukturę dostępną dla wszystkich badaczy w Europie i poza jej granicami.*

Wiodąca pozycja w przemyśle

Ma na celu zapewnienie znaczących inwestycji w kluczowe technologie przemysłowe oraz wzmocnienie potencjału wzrostu europejskich przedsiębiorstw poprzez zapewnienie im odpowiedniego poziomu finansowania. Składa się z trzech celów szczegółowych:

- *Wiodąca pozycja w zakresie technologii wspomagających i przemysłowych, zapewni dedykowane wsparcie badań, rozwoju i demonstracji technologii informacyjno-komunikacyjnych,*

¹¹ <https://ec.europa.eu/jrc/>

¹² <http://europa.eu/about-eu/agencies/eit/> [strona również w języku polskim]

¹³ Działania „Maria Skłodowska-Curie” to europejski program na rzecz wspierania naukowców na wszystkich etapach ich kariery, niezależnie od narodowości, we wszystkich dziedzinach badań. Program wspiera także m.in. programy doktoranckie realizowane we współpracy z przedsiębiorstwami, tj. łączące badania naukowe z pracą w przedsiębiorstwach.

nanotechnologii, materiałów zaawansowanych, biotechnologii, zaawansowanych metod produkcji i przetwarzania oraz sektora badań kosmosu;

- *Dostęp do finansowania ryzyka, umożliwi załagodzenie deficytów w zakresie dostępności finansowania sektora B+R oraz innowacyjnych przedsiębiorstw. Obejmie projekty na różnych etapach rozwoju;*
- *Innowacje w MŚP, zapewnią wsparcie dla MŚP dostosowane do ich potrzeb, by stymulowały one wszelkie formy innowacyjności, ze szczególnym ukierunkowaniem na przedsiębiorstwa o największym potencjale wzrostu.*

Wyzwania społeczne

Uwzględnione zostaną działania od etapu badań do wprowadzenia na rynek z naciskiem na działania związane z innowacjami, takimi jak pilotaż, demonstracja, poligony doświadczalne, wsparcie dla zamówień publicznych oraz wejście na rynek. Ponadto ustanowione zostaną powiązania z działalnością europejskich partnerstw innowacyjnych. Finansowanie skupi się na następujących wyzwaniach:

- *zdrowie, zmiany demograficzne i dobrostan,*
- *bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo, badania morskie i gospodarka ekologiczna,*
- *bezpieczna, ekologiczna i efektywna energia,*
- *inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport,*
- *działania w dziedzinie klimatu, efektywna gospodarka zasobami i surowcami,*
- *integracyjne, innowacyjne i bezpieczne społeczeństwa.*

Upowszechnianie doskonałości i zapewnienia szerszego uczestnictwa

Ma na celu pełne wykorzystanie europejskiego potencjału badawczego oraz zadbanie o to, by korzyści z gospodarki opartej na innowacjach były jak największe oraz szeroko rozpowszechniane w całej Unii zgodnie z zasadą doskonałości:

- *COST - poszerzanie bazy badawczej w Europie, zapewnienie wsparcia strukturalnego dla Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz współpracy naukowo-technicznej z innymi krajami;*
- *ERA Chairs - wsparcie uniwersytetów oraz innych instytucji badawczych o wyraźnym potencjale doskonałości badawczej dla umożliwienia im przyciągania i utrzymania wysokiej jakości zasobów ludzkich oraz wdrożenia zmian strukturalnych niezbędnych do osiągnięcia trwałej doskonałości;*
- *NCP Network - stworzenie transnarodowej sieci krajowych punktów kontaktowych wraz z działaniami mającymi wpłynąć na ich zdolności administracyjne i operacyjne;*
- *Policy Support Facility - poprawa jakości projektowania, realizacji i oceny krajowych i regionalnych polityk w zakresie badań naukowych i innowacji poprzez oferowanie usług i porad ekspertów dla decydentów na szczeblu krajowym lub regionalnym;*
- *Teaming - łączenie instytucji B+R, które są określone jako mniej rozwinięte w zakresie badań i innowacji, z wiodącymi instytucjami badawczymi w Europie (lub konsorcjum takich instytucji), a także krajowymi lub regionalnymi władzami;*
- *Twinning - tworzenie sieci współpracy w oparciu o przygotowaną strategię naukową. Powiązane z krajowymi lub regionalnymi strategiami inteligentnych specjalizacji.*

Nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa

Celem jest budowanie efektywnej współpracy między nauką a społeczeństwem, która ma skutkować pozyskaniem nowych talentów dla badań i innowacji oraz połączeniem doskonałości naukowej ze świadomością społeczną i odpowiedzialnością.

FINANSOWANIE

Budżet w latach 2014-2020 wynosi 77 028,3 mln euro. Poziomy dofinansowania są zróżnicowane w zależności od typów projektów:

- Badania i innowacje - 100% dofinansowania;
- Innowacje - 70% dofinansowania (podmioty non-profit 100%);
- Koordynacja i wsparcie - 100% dofinansowania;
- Narzędzie dedykowane MŚP:
  - Faza I - ryczałt w wysokości 50 000 Euro;
  - Faza II - 70% dofinansowania (100% w przypadku projektów z wyraźnym komponentem badawczym);
  - Faza III - brak bezpośredniego dofinansowania, wsparcie w postaci doradztwa, szkoleń, treningów;
  - Faza IV - monitoring i coaching, brak bezpośredniego dofinansowania.
- ERA-NET Cofund14 - maksymalnie do 33% dofinansowania.
- Przedkomercyjne zamówienia publiczne - maksymalnie do 70% dofinansowania.
- Zamówienia publiczne dla rozwiązań innowacyjnych - maksymalnie do 20% dofinansowania.
- Szybka ścieżka do innowacji - 70% dofinansowania.¹⁵

BENEFICJENCI

Beneficjentem może być każda osoba prawna (tj. osoba fizyczna, spółka prywatna, podmiot prawa publicznego), która funkcjonuje na terenie kraju członkowskiego Unii Europejskiej.

Osoby prawne oraz osoby fizyczne powołane na mocy prawa krajowego obowiązującego w miejscu ich siedziby, na mocy prawa wspólnotowego lub prawa międzynarodowego (uczelnie wyższe, organizacje badawcze, przedsiębiorstwa, MŚP, organizacje międzynarodowe, instytucje publiczne, fundacje, indywidualni naukowcy).

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Obszary, które będą finansowane w ramach H2020 określone są w przygotowywanych na dwa lata programach prac.

Nabory wniosków są ogłaszane na bieżąco na stronie KE:

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/call_updates.html

Wnioski należy składać poprzez specjalny „Portal Uczestnika” (do uzyskania pełnej funkcjonalności portalu wymagana jest rejestracja):

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/index.html>.

Nie jest wymagane przesłanie wniosku w wersji papierowej - wystarczy wersja elektroniczna.

Za pośrednictwem „Portalu Uczestnika” możliwe jest również wyszukanie podmiotów z odpowiednimi kompetencjami i doświadczeniem, którzy mogą być partnerami w ramach projektu.

Po zakończeniu naboru propozycje podlegają ocenie panelu niezależnych ekspertów w danej dziedzinie. Ocena odbywa się zgodnie z ustalonymi kryteriami i może potrwać ok. 5 miesięcy. Po jej zakończeniu wnioskodawcy informowani są o wynikach naboru. Ze skutecznymi wnioskodawcami KE podpisuje w ciągu 3 miesięcy umowy o dofinansowanie, w których potwierdza jakiego rodzaju

---

¹⁴ Program stworzony w celu wspierania partnerstw publiczno-publicznych

¹⁵ Ang. *Fast Track to Innovation* - Jest to schemat finansowania, ukierunkowany na komercjalizację najlepszych pomysłów innowacyjnych w wpisujących się w zakres Horyzontu 2020. Jest skierowany do małych konsorcjów (od 3 do 5 podmiotów), w których znaczący udział mają przedsiębiorstwa. Projekty powinny dotyczyć istniejących i dojrzałych technologii – poziom 6. w skali gotowości technologicznej (technologia zademonstrowana w warunkach zbliżonych do rzeczywistych).

działania w obszarze B+R zostaną w ramach projektu podjęte, jaki będzie okres jego trwania, jaka jest struktura finansowania projektu, jakie są prawa i obowiązki itp.

WARTO WIEDZIEĆ!

- Polscy uczestnicy programu *Horyzont 2020* mogą skorzystać z bezpłatnych usług obejmujących konsultacje i mentoring, wsparcie przy przygotowaniu wniosków projektowych, warsztaty, szkolenia i konferencje, poszukiwanie zagranicznych partnerów do konsorcjów projektowych, a także wsparcie networkingu międzynarodowego. Usługi te oferuje **Sieć Krajowych Punktów Kontaktowych do Programu Ramowego Horyzont 2020**, w skład której wchodzi: Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE oraz 11 Regionalnych Punktów Kontaktowych, zlokalizowanych w największych ośrodkach naukowych i innowacyjnych.
- MŚP mogą również uzyskać wsparcie w ramach sieci **Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości** (ang. *Enterprise Europe Network - EEN*), która publikuje m.in. informacje o podmiotach poszukujących partnerów do realizacji projektu. Więcej informacji o EEN znajduje się w opisie instrumentu [COSME](#).

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW

- Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
ul. Krzywickiego 34, 02-076 Warszawa
tel. +(48 22) 828 74 83
www.kpk.gov.pl
kpk@kpk.gov.pl
http://www.kpk.gov.pl/?page_id=12772
- Informacje o programie *Horyzont 2020* na stronie KE [wersja angielska]
<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>
- Przewodnik on-line po programie *Horyzont 2020* [wersja angielska]
http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/index_en.htm
- Informacje o sieci EEN [wersja angielska]:
<http://een.ec.europa.eu/>
- Informacje o programie *Horyzont 2020* na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:
<http://www.nauka.gov.pl/horyzont-2020/>
- Informacje o sieci EEN w Polsce [w tym dane kontaktowe do polskich ośrodków EEN]:
<http://www.een.org.pl/>
- Działania *Maria Skłodowska-Curie* na stronie KE:
http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/index_pl.htm

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 1: Innowacyjność</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Budowa trwałych przewag konkurencyjnych w oparciu o wiodące endogeniczne ponadregionalne specjalizacje gospodarcze</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań</i> ✓ <i>Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 1.1: Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz instytutów badawczych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>1.1.1: Współpraca w zakresie wymiany studentów i kadry naukowej pomiędzy uczelniami.</i> ○ <i>1.1.2: Tworzenie systemu zachęt do prowadzenia wspólnych badań i projektów naukowych oraz promocja ich wyników na arenie międzynarodowej.</i> ○ <i>1.1.3: Rozwój komplementarnej infrastruktury badawczej i współpraca w</i>

	<p>zakresie jej wykorzystywania.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kierunek interwencji 1.2: Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.2.1: Sieciowanie podmiotów należących do sektorów o wysokiej pozycji konkurencyjnej krajowej i międzynarodowej. ○ 1.2.2: Wspieranie wdrażania wyników badań do gospodarki, w szczególności w branżach istotnych dla rozwoju makroregionu.
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cel szczegółowy II: Budowa oferty gospodarczej makroregionu <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek interwencji: Tworzenie zachęt do inwestowania, w tym zapewnienie dostępu do usług publicznych ✓ Cel szczegółowy III: Wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu. <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek interwencji: Inicjowanie i wspieranie współpracy naukowo-badawczej ośrodków z Polski Zachodniej ○ Kierunek interwencji: Wzmocnienie mechanizmów transferu wiedzy między nauką a biznesem w celu komercjalizacji wyników badań
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cel szczegółowy I: Zintegrowana przestrzeń wiedzy i innowacji <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy sektora B+R z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności w przemyśle medycznym, farmaceutycznym oraz przemyśle wykorzystującym biotechnologie i nanotechnologie ○ Kierunek działań: Wspieranie komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań, w szczególności w przemyśle medycznym, farmaceutycznym oraz przemyśle wykorzystującym biotechnologie i nanotechnologie ○ Kierunek działań: Zwiększanie udziału prac badawczych i wdrożeniowych na wyższych uczelniach i w jednostkach badawczo-rozwojowych ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy szkół wyższych w zakresie oferty edukacyjnej ○ Kierunek działań: Stymulowanie kształcenia kadr dla rozwoju wskazanych pól ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy z zagranicznymi szkołami wyższymi i instytucjami B+R ✓ Cel szczegółowy II: Przestrzeń przyjazna twórcom i projektantom <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wsparcie wdrażania nowoczesnych technologii i materiałów przyjaznych środowisku i zdrowiu ✓ Cel szczegółowy III: Innowacyjna sieć medyczno-farmaceutyczna <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wspieranie rozwoju wysokospecjalistycznych usług medycznych ○ Kierunek działań: Wspieranie wdrażania nowoczesnych technologii w produkcji leków ○ Kierunek działań: Wspieranie konsorcjów prowadzących badania z zakresu bio- i nanotechnologii ○ Kierunek działań: Wsparcie rozwoju bazy produkcyjnej w obszarze nanomedycyny, farmacji i biotechnologii, sprzętu medycznego i pomiarowego oraz technik laserowych ✓ Cel szczegółowy IV: Międzynarodowe centrum żywności prozdrowotnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wspieranie rozwoju sieci współpracy producentów rolnych oraz przetwórców żywności z sektorem B+R. ○ Kierunek działań: Opracowanie i wdrażanie nowoczesnych technologii w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym.

3. COSME - program wspierający konkurencyjność przedsiębiorstw, w tym MŚP

INFORMACJE OGÓLNE

Program wspiera działania mające na celu ułatwienie i poprawę dostępu MŚP do finansowania na etapie powstawania, wzrostu i przenoszenia własności, w uzupełnieniu instrumentów finansowych na rzecz MŚP stosowanych przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym i regionalnym¹⁶.

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Ocena kwalifikowalności aplikacji w ramach *COSME* opiera się na zasadach określonych w poszczególnych zaproszeniach do składania wniosków. Co do zasady muszą one jednak spełniać następujące kryteria:

- odpowiednia zdolność finansowa do realizacji proponowanych działań;
- wystarczające środki finansowe do zapewnienia działalności organizacji w trakcie realizacji projektu oraz jego częściowego finansowania;
- odpowiednia zdolność operacyjna (techniczna i w zakresie zarządzania) do zrealizowania działania;
- odpowiednia zdolność do zarządzania działaniami adekwatnymi do rozmiaru projektu, na potrzeby którego pozyskiwany jest grant;
- odpowiednie kwalifikacje osobowe i doświadczenie zespołu odpowiedzialnego za projekt/działanie.

ZAKRES WSPARCIA

W ramach programu *COSME* realizowane są działania w zakresie:

- Poprawy dostępu MŚP do finansowania, dzięki instrumentom finansowym:
  - Instrumentowi Gwarancji Kredytowych oraz Instrumentowi Kapitałowemu dla Wzrostu.
- Poprawy dostępu do rynków, dzięki usługom sieci Enterprise Europe Network obejmującym m.in.:
  - usługi informacyjne nt. programów unijnych oraz prawa UE;
  - wsparcie w pozyskaniu partnerów zagranicznych, w Unii Europejskiej oraz poza UE;
  - doradztwo dla MŚP w zakresie możliwości finansowania;
  - wsparcie transferu innowacji i technologii;
  - zapewnienie kanału komunikacji pomiędzy przedsiębiorstwami a Komisją Europejską w sprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej w UE.
- Poprawa warunków dla tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw, przez:
  - ograniczenie obciążeń administracyjnych i prawnych, m.in. dzięki redukcji obowiązkowej sprawozdawczości;
  - identyfikację i rozpowszechnienie dobrych praktyk we wspieraniu przedsiębiorczości na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym;
  - analizę efektywności narzędzi wspierania przedsiębiorczości w poszczególnych krajach;
  - wsparcie poszczególnych sektorów, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki.
- Promocja przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości, przez:
  - wymianę informacji na temat najlepszych praktyk w zakresie edukacji w obszarze przedsiębiorczości;
  - poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej;

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1287/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (*COSME*) (2014–2020) i uchylające decyzję nr 1639/2006/WE.

- o specjalne narzędzia dla wybranych grup społecznych, np. młodzieży, osób starszych lub kobiet.

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 2,3 mld euro, z czego co najmniej 60% (1,4 mld euro) zostanie przeznaczone na instrumenty finansowe, które w ramach programu będą dostępne poprzez pośredników finansowych.

Zgodnie z informacjami dla dotychczasowych naborów można uzyskać dofinansowanie działań na poziomie od 50% do 95% kosztów kwalifikowanych, w zależności od tematyki. Poziomy dofinansowania określone są w dokumentacji towarzyszącej ogłoszeniu o naborze.

WARTO WIEDZIEĆ!

COSME nie przewiduje możliwości otrzymania wsparcia o charakterze dotacji (np. inwestycyjnej).

BENEFICJENCI

Przedsiębiorstwa mające możliwość dofinansowania swojej działalności oraz obywatele mogący liczyć na pomoc podczas zakładania swojego przedsiębiorstwa.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

COSME jest zarządzany przez Agencję Wykonawczą ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (ang. *Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises - EASME*), która publikuje na swojej stronie internetowej zaproszenia do składania aplikacji. Można je również znaleźć przechodząc bezpośrednio do „Portalu Uczestnika”, za pośrednictwem którego należy również składać wnioski do programu (analogicznie jak w przypadku programu *Horyzont 2020*).

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Informacje o programie *COSME* na stronie KE:
http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm
- Informacje o naborach na „Portalu Uczestnika”
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/cosme/index.html>
- Informacje o sieci EEN w Polsce [w tym dane kontaktowe do polskich ośrodków EEN]:
www.een.org.pl
- Krajowy Punkt Kontaktowy ds. Instrumentów Finansowych Programów UE przy Związku Banków Polskich:
<http://instrumentyfinansoweue.gov.pl/cosme.php>

INFORMACJE DODATKOWE

Instrumenty finansowe w ramach programu *COSME*:

1. Finansowanie dłużne: Instrument Gwarancji Kredytowych (*Loan Guarantee Facility, LGF*) - Europejski Fundusz Inwestycyjny udostępnia bezpłatne gwarancje dla pośredników finansowych obsługujących mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Pośrednicy oferują m.in. kredyty i leasing na preferencyjnych warunkach. Środki objęte gwarancją służą finansowaniu inwestycji w środki trwałe (rzeczowe lub niematerialne) oraz dostarczają kapitału obrotowego. LGF obejmuje również regwarancje oraz sekurytyzację portfeli instrumentów dłużnych dla MŚP. Gwarancje EFI w ramach LGF obejmują do 50% ewentualnych strat w kapitale i odsetkach, poniesionych przez pośrednika finansowego z tytułu pojedynczej transakcji oraz do 20% portfela objętego umową (*Cap Rate*).

Finansowanie musi być udzielone na okres minimum roku. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji to 10 lat. Maksymalna wartość gwarancji EFI w ramach jednej transakcji, zawartej przez pośrednika z przedsiębiorcą, to 1,5 mln euro. Gwarancje są bezpłatne zarówno dla pośredników finansowych, jak i przedsiębiorców korzystających z preferencyjnego finansowania.

2. Finansowanie kapitałowe: Instrument Kapitałowy dla Wzrostu (*Equity Facility for Growth, EFG*), EFI oferuje finansowanie udziałowe dla funduszy realizujących inwestycje podwyższonego ryzyka (*venture capital, mezzanine*) w MŚP w fazie ekspansji lub wzrostu. Fundusze - pośrednicy finansowi instrumentu EFG - prowadzą działalność na zasadach komercyjnych, co zapewnia objęcie finansowaniem MŚP o najwyższym potencjale rozwoju. Finansowanie ze strony EFI obejmuje od 7,5% do 25% kapitału pośrednika finansowego, przy czym maksymalna wartość finansowania EFI dla jednego pośrednika nie może przekroczyć 30 mln euro. Inwestycje EFI obejmują okres od 5 do 15 lat.

Oba instrumenty finansowe programu COSME zostały uruchomione 4 sierpnia 2014 r. Nabór kandydatów na pośredników finansowych ma charakter ciągły i trwa do roku 2020.

Europejska Sieć Przedsiębiorczości

Z programu COSME dofinansowane jest funkcjonowanie Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (*Enterprise Europe Network*), która oferuje bezpłatne usługi dla MŚP umożliwiające rozwój ich potencjału i zdolności innowacyjnych obejmujące:

- działania informacyjne i doradcze z zakresu prawa i polityki Unii Europejskiej, prowadzenia działalności gospodarczej za granicą, dostępu do źródeł finansowania, transferu technologii oraz udziału w programach ramowych Unii Europejskiej;
- organizację szkoleń, warsztatów i seminariów dla przedsiębiorców;
- pomoc w poszukiwaniu partnerów handlowych, w tym wspieranie udziału firm z sektora MŚP w targach kooperacyjnych, misjach handlowych i spotkaniach brokerskich;
- usługi z zakresu transferu technologii, w tym audyty technologiczne, wymianę ofert technologicznych, pomoc w poszukiwaniu partnerów technologicznych oraz kojarzenie przedsiębiorców z jednostkami naukowymi.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

<i>Strategia</i>	<i>Kierunki interwencji/cele szczegółowe</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 1: Innowacyjność</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Budowa trwałych przewag konkurencyjnych w oparciu o wiodące endogeniczne ponadregionalne specjalizacje gospodarcze</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań</i> ✓ <i>Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 3.3: Kreowanie oferty inwestycyjnej</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>3.3.1: Tworzenie sieci współpracy w zakresie projektowania usług publicznych związanych z obsługą inwestorów</i> ○ <i>3.3.2: Rewitalizacja przemysłowych przestrzeni miast ukierunkowana na tworzenie atrakcyjnych przestrzeni inwestycyjnych</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy II: Budowa oferty gospodarczej makroregionu</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek interwencji: Rozwój i profesjonalizacja działalności ośrodków innowacji i przedsiębiorczości, w szczególności w zakresie wsparcia wiodących branż gospodarczych makroregionu</i> ○ <i>Kierunek interwencji: Tworzenie zachęt do inwestowania, w tym zapewnienie dostępu do usług publicznych</i> ○ <i>Kierunek interwencji: Tworzenie i rozwój ponadregionalnych produktów turystycznych</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy II Przestrzeń przyjazna twórcom i projektantom</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Instytucjonalne wsparcie ułatwiające rozpoczynanie działania twórcom i projektantom</i>

4. LIFE - instrument służący współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska

INFORMACJE OGÓLNE

Program *LIFE* dedykowany jest współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Główny cel *LIFE* to wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska, w tym przyrody¹⁷. Program *LIFE* obejmuje perspektywę finansową 2014-2020 i jest kontynuacją funkcjonującego w latach 2007-2013 instrumentu finansowego *LIFE+*. Obecnie został podzielony na dwa podprogramy: na rzecz środowiska oraz na rzecz klimatu.

ZAKRES PROGRAMU

W ramach *LIFE 2014-2020* możliwa jest realizacja następujących typów projektów¹⁸:

<u>projekty pilotażowe</u>	Projekty, w których zastosowana zostaje technika lub metoda nigdzie wcześniej niestosowana lub nietestowana, zapewniająca potencjalne korzyści dla środowiska lub klimatu w porównaniu z istniejącymi najlepszymi praktykami, i która może zostać następnie zastosowana w podobnych sytuacjach na szerszą skalę;
<u>projekty demonstracyjne</u>	Projekty polegające na zastosowaniu w praktyce, testowaniu, ocenie i rozpowszechnianiu działań, metodyk lub podejść, które są nowe lub nieznanne w określonym kontekście projektu, takim jak kontekst geograficzny, ekologiczny, społeczno-ekonomiczny, a które mogłyby być zastosowane w innym miejscu w podobnych okolicznościach;
<u>projekty dotyczące najlepszych praktyk</u>	Projekty, które stosują odpowiednie, efektywne pod względem kosztów i nowoczesne techniki, metody i podejścia, biorąc pod uwagę szczególny kontekst projektu;
<u>projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji</u>	Projekty mające na celu wspieranie komunikacji, rozpowszechnianie informacji i zwiększanie poziomu świadomości w zakresie podprogramów działań na rzecz środowiska i klimatu;
<u>projekty zintegrowane</u>	Duże projekty kompleksowego wdrażania określonych fragmentów prawa środowiskowego UE, adresowane do państw UE i organów państwowych;
<u>projekty pomocy technicznej</u>	Projekty, które poprzez dotacje na działania zapewniają wnioskodawcom wsparcie finansowe na potrzeby przygotowania projektów zintegrowanych, w szczególności w celu zapewnienia zgodności tych projektów z wymogami programu <i>LIFE</i> odnośnie do terminów oraz wymogów technicznych i finansowych;
<u>projekty służące budowaniu potencjału</u>	Projekty obejmujące wsparcie dla działań w zakresie budowania potencjału państw członkowskich do bardziej skutecznego uczestnictwa w programie <i>LIFE</i> ;
<u>projekty przygotowawcze</u>	Projekty w pierwszej kolejności wskazane przez KE we współpracy z państwami członkowskimi, jako wspierające określone potrzeby w zakresie rozwoju i realizacji unijnej polityki i przepisów prawnych w zakresie środowiska lub klimatu.

---

¹⁷ <https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (*LIFE*) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 614/2007

Powiązania obszarów priorytetowych w ramach podprogramów z typami projektów:

Podprogram na rzecz środowiska

- Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami → projekty demonstracyjne, projekty pilotażowe,
- Przyroda i różnorodność biologiczna → projekty dotyczące najlepszych praktyk, projekty demonstracyjne, projekty pilotażowe),
- Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska → projekty informacyjne.

Podprogram na rzecz klimatu

- Ograniczenie wpływu człowieka na klimat/ łagodzenie skutków zmiany klimatu → projekty dotyczące najlepszych praktyk, projekty demonstracyjne, projekty pilotażowe,
- Dostosowanie się do skutków zmian klimatu → projekty dotyczące najlepszych praktyk, projekt demonstracyjny, projekty pilotażowe,
- Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu → projekty informacyjne.

FINANSOWANIE

Budżet Programu *LIFE* wynosi 3 456 mln euro, z czego 2 592 mln euro przeznaczonych jest na działania na rzecz środowiska, a kwota 864 mln euro na rzecz klimatu. Program będzie wdrażany w dwóch okresach rozliczeniowych - w latach 2014-2017 na finansowanie projektów w ramach podprogramu na rzecz środowiska przeznaczono 1 347 mln euro, natomiast na realizację działań na rzecz klimatu trafi 449 mln euro.

Poziomy dofinansowania są różnicowane w zależności od typów projektów:

- standardowe dofinansowanie wynosi do 60% wartości kosztów kwalifikowanych
- w przypadku projektów przyrodniczych służących gatunkom i siedliskom priorytetowym - do 75%.

W ramach programu *LIFE* co najmniej 81% budżetu przeznaczone jest na dotacje na projekty. Pozostała część wydatkowana jest na dotacje operacyjne na wsparcie organizacji non-profit i zamówień publicznych na badania i inne usługi. Program przewiduje również wsparcie instrumentów finansowych. Szczegółowy podział funduszy na poszczególne obszary priorytetowe oraz typy finansowania w ramach każdego z podprogramów zawiera wieloletni program prac.

WARTO WIEDZIEĆ!

Polscy Wnioskodawcy mogą ubiegać się o dodatkowe współfinansowanie projektu ze środków krajowych NFOŚiGW, które będzie stanowiło uzupełnienie montażu finansowego w ramach projektu. W ten sposób można uzyskać nawet do 95% kosztów kwalifikowanych, a w przypadku państwowych jednostek budżetowych do 100%.

BENEFICJENCI

Beneficjentem Programu *LIFE* może być każdy podmiot (jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne) zarejestrowany na terenie państwa należącego do UE.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Zaproszenia do składania wniosków są publikowane na stronie Komisji Europejskiej dedykowanej programowi *LIFE*: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/index.htm#nat>

W ramach zaproszeń publikowane są pakiety aplikacyjne, które mają pomóc w procesie przygotowania wniosku (KE udostępnia je jedynie w angielskiej wersji językowej). Pakiety zawierają szczegółowe informacje nt. zasad kwalifikowalności, stosowanych procedur, przyjętych poziomów dofinansowania itp.

Wnioski dla projektów tradycyjnych¹⁹ są składane za pomocą narzędzia [eProposal](#). W przypadku pozostałych typów projektów należy stosować formularze będące elementem pakietów aplikacyjnych.

Harmonogram naboru wniosków do programu *LIFE* ogłaszany jest na stronie internetowej programu. Ostatni nabór rozpoczął się w czerwcu 2015 r. i potrwa do końca października 2015 r.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW

- Informacje o programie *LIFE* na stronie KE:
<http://ec.europa.eu/environment/life/>
- *LIFE* - najczęściej zadawane pytania dotyczące naboru w 2015 r. - dokument aktualizowany na bieżąco [wersja angielska]
http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/documents/faq_280715.pdf
- Krajowym Punktem Kontaktowym jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) i pełni następujące funkcje:
  - konsultacja wniosków o dofinansowanie z KE w ramach programu *LIFE* oraz ocena ich kompletności;
  - współpraca z Komisją Europejską, w tym reprezentowanie Polski na forum *Komitetu Sterującego LIFE*;
  - działania promocyjne oraz informowanie społeczeństwa o programie *LIFE* w celu dofinansowania działań w zakresie ochrony środowiska i klimatu;
  - wspieranie Wnioskodawców w przygotowywaniu wniosków m.in. poprzez szkolenia oraz konsultacje.
- ➔ Informacje o programie *LIFE* na stronie NFOŚiGW:
<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>
- ➔ Z NFOŚiGW można konsultować wnioski, już na etapie ich przygotowania:
kontakt e-mailowy: life@nfosigw.gov.pl

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ 2.4.1: <i>Wspólne działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych</i> ○ 2.4.2: <i>Ochrona dolin rzek mających zlewnie w obu województwach, w tym ochrona przeciwpowodziowa (retencja i obwałowania) oraz wspólne przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania zjawisku suszy</i> ○ 2.4.3: <i>Współpraca województw w zakresie gospodarki odpadami</i> ○ 2.4.4: <i>Zacieśnianie współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza</i> ○ 2.4.5: <i>Integracja i wzmocnienie regionalnych systemów bezpieczeństwa, w tym w zakresie reagowania i likwidacji skutków katastrof oraz klęsk żywiołowych</i> ○ 2.4.6: <i>Działania na rzecz ochrony rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na granicy województw</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy I: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz wzmocnienie międzyregionalnej i transgranicznej współpracy w dorzeczu Odry</i>

¹⁹ Pod pojęciem projektów tradycyjnych rozumie się: projekty pilotażowe, projekty demonstracyjne, projekty dotyczące najlepszych praktyk oraz projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji.

5. Erasmus+

INFORMACJE OGÓLNE

Erasmus+ to program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży oraz sportu. Jego celem jest umożliwienie podnoszenia kwalifikacji oraz zwiększenie szans na zatrudnienie ludziom młodym. Program ma również przyczynić się do modernizacji systemów edukacji i szkoleń oraz pracy z młodzieżą. W programie *Erasmus+* realizowane są międzynarodowe projekty partnerskie instytucji i organizacji zajmujących się edukacją, szkoleniami i młodzieżą. Działania wspierane w ramach ww. inicjatyw mają przyczynić się m.in. do rozwiązania problemu niedoboru kwalifikacji. W ramach *Erasmus+* wspierane będą również analogiczne działania krajowe. W obszarze sportu możliwa będzie natomiast realizacja projektów dotyczących dyscyplin masowych i wyzwań o skali międzynarodowej, np. problemów doping w sporcie, przemocy, rasizmu lub zwalczania ustawiania wyników wydarzeń sportowych.

ZAKRES PROGRAMU

Program *Erasmus+* obejmuje trzy główne typy działań:

Mobilność edukacyjna

Projekty w zakresie mobilności oraz organizacji wydarzeń na dużą skalę w ramach Wolontariatu Europejskiego. Program umożliwia studentom odbycie wspólnych studiów magisterskich oraz korzystanie z nisko oprocentowanych pożyczek podczas nauki w innym kraju.

Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk

Projekty w zakresie tworzenia partnerstw strategicznych w dziedzinie edukacji, szkoleń i młodzieży. Wymiana dobrych praktyk oraz budowa potencjału własnego.

Wsparcie w reformowaniu polityk

Organizacja spotkań z osobami decyzyjnymi w sprawach młodzieży, a także zbieranie wiedzy na temat edukacji, szkoleń oraz młodzieży. Realizacja perspektywicznych projektów współpracy (tzw. przyszłe inicjatywy) oraz współpraca z organizacjami międzynarodowymi.

oraz dwa zarządzane centralnie:

Erasmus+ Sport

Partnerska współpraca oraz organizacja niekomercyjnych europejskich imprez sportowych.

Jean Monnet

Wspierania działań podejmowanych głównie przez szkoły wyższe w zakresie szeroko pojętej integracji europejskiej i popularyzacji wiedzy o Unii Europejskiej.

FINANSOWANIE

Budżet programu na lata 2014-2020 wynosi 14,7 mld euro, z czego na 2015 r. przeznaczono kwotę 1,7 mld euro, w tym 101 mln euro na realizację programu w Polsce.

Maksymalne stopy współfinansowania, uwzględniające specyfikę grup docelowych, w szczególności ich zdolność do współfinansowania i możliwości pozyskiwania finansowania od osób trzecich, są określane w rocznych programach prac. W przypadku organizacji o ograniczonych zdolnościach finansowych stopę współfinansowania określa się na poziomie co najmniej 50%.

BENEFICJENCI

W programie *Erasmus+* wnioski o dofinansowanie mogą składać jedynie instytucje lub organizacje. Szczegółowe warunki uczestnictwa osób w projekcie *Erasmus+* uzależnione są natomiast od rodzaju danej akcji. W przypadku:

- projektów istotnych dla szkolnictwa wyższego głównymi grupami docelowymi są:
  - studenci szkolnictwa wyższego,
  - nauczyciele i profesorowie,
  - kadra instytucji szkolnictwa wyższego,

- osoby prowadzące szkolenia
- specjaliści w przedsiębiorstwach;
- projektów istotnych dla kształcenia i szkolenia zawodowego głównymi grupami docelowymi są:
  - praktykanci i uczniowie w ramach kształcenia zawodowego,
  - specjaliści i osoby prowadzące szkolenia w zakresie szkolenia zawodowego,
  - kadra organizacji kształcenia zawodowego,
  - osoby prowadzące szkolenia
  - specjaliści w przedsiębiorstwach;
- projektów istotnych dla edukacji szkolnej głównymi grupami docelowymi są:
  - członkowie kadry kierowniczej szkół,
  - nauczyciele i pozostali pracownicy szkół,
  - uczniowie edukacji przedszkolnej, kształcenia podstawowego i średniego;
- projektów istotnych dla edukacji dorosłych głównymi grupami docelowymi są:
  - członkowie organizacji edukacji dorosłych,
  - osoby prowadzące szkolenia,
  - kadra i osoby uczące się w ramach edukacji dorosłych;
- projektów istotnych dla młodzieży głównymi grupami docelowymi są:
  - osoby młode w wieku od 13 do 30 lat,
  - osoby pracujące z młodzieżą,
  - kadra i członkowie organizacji działających w sektorze młodzieży;
- projektów istotnych dla sportu głównymi grupami docelowymi są:
  - specjaliści i wolontariusze w obszarze sportu,
  - sportowcy
  - trenerzy.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Aby rozpocząć proces wnioskowania, konieczna jest rejestracja w systemie ECAS (*European Commission Authentication Service*), który umożliwi dostęp do większości cyfrowych narzędzi stworzonych lub używanych przez instytucje UE. Założone konto w bazie ECAS przy użyciu tego samego identyfikatora i hasła pozwala uzyskać dostęp do wszelkich innych systemów Komisji Europejskich wymagających uwierzytelniania za pomocą bazy ECAS. Następnie należy zarejestrować się w Portalu Uczestnika, celem otrzymania numeru identyfikacyjnego PIC (*Personal Identification Code*), który jest niezbędny do złożenia wniosku o dofinansowanie za pośrednictwem formularza eForms. Numer identyfikacyjny PIC muszą posiadać wszyscy partnerzy zaangażowani w projekt.

Terminy składania wniosków są publikowane na stronie programu w *Zaproszeniach do składania wniosków*. Szczegółowe warunki naborów można znaleźć w przewodniku po programie *Erasmus+*.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Przewodnik po programie *Erasmus+* [aktualizowany na bieżąco]
http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/discover/guide/index_pl.htm
- Strona Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji - Narodowej Agencji Programu Erasmus+
<http://erasmusplus.org.pl/>

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 1: Innowacyjność</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań</i> ✓ <i>Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>3.2.1: Organizacja wysokiej rangi imprez sportowych</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy I: Zintegrowana przestrzeń wiedzy i innowacji</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Stymulowanie kształcenia kadr dla rozwoju wskazanych pól.</i> ○ <i>Kierunek działań: Wspieranie współpracy z zagranicznymi szkołami wyższymi i instytucjami B+R.</i>

6. EaSI - Program na rzecz Zatrudnienia I Innowacji Społecznych (*Employment and Social Innovation*)

INFORMACJE OGÓLNE

EaSI to program parasolowy, który ma promować wysokiej jakości i trwałe miejsca pracy. Ma również przyczynić się do zapewnienia odpowiedniej i godziwej ochrony socjalnej, a także zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz poprawy warunków pracy. *EaSI* łączy i rozszerza trzy istniejące dotychczas programy UE, które obecnie stały się osiami programu:

- PROGRESS - oś dotycząca modernizacji polityki zatrudnienia i polityki społecznej,
- EURES - oś wspierająca mobilność zawodową,
- instrument mikrofinansowy Progress - oś wspierająca dostęp do mikrofinansowania oraz przedsiębiorczość społeczną.

ZAKRES TEMATYCZNY

PROGRESS

W ramach osi PROGRESS udzielane jest wsparcie na poprawę zatrudnienia (m.in. walka z bezrobociem osób młodych), ochronę socjalną oraz włączenie społeczne, a także walkę z ubóstwem oraz poprawę warunków pracy.

Typy działań:

- analityczne (zbieranie dowodów, zapewnianie prawidłowego i skutecznego stosowania prawa UE w państwach członkowskich);
- wzajemne uczenie się, zwiększanie świadomości i rozpowszechnianie informacji; wzajemna weryfikacja polityki w zakresie ochrony i integracji społecznej w różnych krajach UE; wymiana dobrych praktyk i doświadczeń;
- wyznaczanie wzorców publicznych służb zatrudnienia;
- wsparcie dla najważniejszych organizacji pozarządowych i sieci.

Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES)

EURES to europejska sieć mobilności pracowników, która pracownikom i osobom poszukującym pracy w Europie dostarcza informacji na temat wolnych stanowisk oraz wskazówek, jak wykorzystać swobodę przepływu pracowników.

Działania EURES skupiają się wokół 3 obszarów tematycznych:

- przejrzystości ofert pracy, podań o pracę i wszelkich związanych z tym informacji dla osób ubiegających się o zatrudnienie i pracodawców;
- tworzenia usług związanych z rekrutacją i zatrudnianiem pracowników;
- partnerstw transgranicznych.

Działania finansowane przez EURES:

- wielojęzyczna platforma cyfrowa i jej samoobsługowe narzędzia do zestawiania wolnych miejsc pracy i ogłoszeń o poszukiwaniu zatrudnienia;
- opracowanie ukierunkowanych programów wspierania mobilności mających na celu wypełnienie wolnych miejsc pracy w przypadku stwierdzenia braków na rynku pracy lub udzielenie pomocy pracownikom ze skłonnością do mobilności, jeśli wynika to z jasno określonej potrzeby ekonomicznej;
- rozwój i działania partnerstw transgranicznych EURES, w szczególności zapewnienie informacji, poradnictwa, pośrednictwa pracy i usług w zakresie rekrutacji pracownikom transgranicznym;
- wzajemne uczenie się podmiotów EURES i szkolenie doradców EURES, w tym doradców partnerstwa transgranicznego EURES;

- działania informacyjne i komunikacyjne służące podnoszeniu świadomości na temat korzyści mobilności geograficznej i zawodowej oraz działań i usług świadczonych przez EURES.

Mikrofinanse i przedsiębiorczość społeczna (MF/SE)

MF/SE to program mający na celu pomoc osobom, które mają trudności w rozpoczęciu działalności własnego mikroprzedsiębiorstwa, wynikające z problemu z uzyskaniem kredytu na tradycyjnym rynku bankowym. MF/SE pomaga im poprzez lepszy dostęp do mikrofinansów. Program wspiera działania w dwóch obszarach tematycznych:

- mikrokredyty dla grup w trudnej sytuacji i mikroprzedsiębiorstw,
- przedsiębiorczość społeczna.

Działania obejmują:

- zwiększanie dostępu do mikrofinansów i ich dostępności;
- budowanie potencjału instytucjonalnego dostawców mikrokredytów;
- wspieranie i rozwój rynku inwestycji społecznych oraz ułatwianie dostępu do finansowania dla przedsiębiorstw społecznych poprzez udostępnianie instrumentów kapitałowych, quasi-kapitałowych i kredytowych oraz dotacji w kwocie do 500 000 EUR dla przedsiębiorstw społecznych o obrotach rocznych nieprzekraczających 30 mln EUR lub całkowitym rocznym saldzie nieprzekraczającym 30 mln EUR, które same w sobie nie są zbiorowym przedsięwzięciem inwestycyjnym;
- osoby w trudnym położeniu, które straciły pracę, którym grozi utrata pracy, które mają trudności w wejściu czy powrocie na rynek pracy, którym grozi wykluczenie społeczne lub są wykluczone społecznie oraz osoby, które znajdują się w trudnej sytuacji pod względem dostępu do konwencjonalnego rynku kredytowego, lub chcą rozpocząć bądź rozwinąć działalność własnego mikroprzedsiębiorstwa;
- mikroprzedsiębiorstwa w fazie rozruchu lub rozwoju, szczególnie mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają osoby w trudnym położeniu.

Program nie zapewnia bezpośrednio mikrokredytów osobom indywidualnym, lecz umożliwia zwiększenie do nich dostępu w UE za pośrednictwem dostawców takich mikrokredytów.

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 919,5 mln euro. Co do zasady, maksymalny poziom dofinansowania wynosi 80% kosztów kwalifikowanych.

BENEFICJENCI

PROGRESS:

Zgodnie z informacjami na stronie KE oś PROGRESS programu *EaSI* jest otwarta dla wszystkich organów, podmiotów i instytucji, publicznych lub prywatnych, a zwłaszcza dla: organów krajowych, regionalnych i lokalnych, służb zatrudnienia, wyspecjalizowanych instytucji określonych w prawie Unii, partnerów społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji szkolnictwa wyższego i instytutów badawczych, ekspertów w dziedzinie oceny, w tym oceny skutków, krajowych urzędów statystycznych oraz mediów.

EURES

Oś EURES jest otwarta dla organów krajowych, regionalnych i lokalnych, służb zatrudnienia, organizacji partnerów społecznych i innych zainteresowanych stron.

Mikrofinanse i przedsiębiorczość społeczna (MF/SE)

W ramach osi beneficjentami mogą być: organizacje będące podmiotami publicznymi i prywatnymi ustanowionymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, udzielające mikrokredytów osobom oraz mikroprzedsiębiorstwom i/lub finansujące przedsiębiorstwa społeczne.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ PROGRESS i Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES)

Nabór wniosków odbywa się w sposób ciągły zgodnie z przyjętym rocznym programem prac.

Zaproszenia do składania wniosków dostępne są na stronie:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=en>

Zaproszenia do składania ofert dostępne są pod adresem:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=624&langId=en>

Mikrofinanse i przedsiębiorczość społeczna (MF/SE)

Lista obecnych dostawców mikrokredytów w Polsce:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=en>:

- FM Bank <http://www.bizbank.pl/>
- Inicjatywa Mikro <http://www.inicjatywamikro.pl/>

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- ➔ Instytucją właściwą dla programu *EaSI* w Polsce jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy?
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
Tel: (+48) 22 380 51 66
Tel.: (+48) 22 529 07 37

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 2.1: Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>2.1.2: Współpraca na rzecz stworzenia komplementarnej oferty edukacyjnej, skorelowanej z potrzebami makroregionalnego rynku pracy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy II: Budowa oferty gospodarczej makroregionu</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy I: Zintegrowana przestrzeń wiedzy i innowacji</i>

7. Kreatywna Europa

INFORMACJE OGÓLNE

Kreatywna Europa to program ramowy KE, który oferuje wsparcie finansowe dla sektorów audiowizualnych, kultury i kreatywnych. Zawiera dwa podprogramy [Kultura i Media] oraz jeden komponent międzysektorowy z nowym instrumentem finansowym od 2016 r. Program *Kreatywna Europa* zastąpił dotychczas wdrażane instrumenty: *MEDIA*, *MEDIA Mundus* oraz *Kultura*.

ZAKRES WSPARCIA

W ramach programu *Kreatywna Europa* możliwa jest realizacja następujących działań:

Podprogram Kultura	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie współpracy między organizacjami kulturalnymi i kreatywnymi z różnych krajów; – Wspieranie inicjatyw mających na celu tłumaczenie i promowanie utworów literackich w całej Unii Europejskiej; – Rozwijanie sieci pomagających sektorowi kultury i sektorowi kreatywnemu działać w sposób konkurencyjny i w skali ponadnarodowej; – Ustanawianie platform promujących nowych artystów i stymulujących europejskie programowanie prac artystycznych i kulturalnych.
Podprogram Media	<ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie i promocja europejskiej kultury audiowizualnej; – Zwiększenie cyrkulacji dzieł europejskich; – Profesjonalizacja sektora audiowizualnego; – Pomoc w stawieniu czoła wyzwaniom rewolucji cyfrowej i globalizacji.
Komponent międzysektorowy	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa dostępu do finansowania dla przedsiębiorców (MŚP) i organizacji z sektorów kultury i kreatywnego; – Poprawa zdolności pośredników finansowych do oceny ryzyka związanego z działalnością podmiotów w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, a także z realizowanymi przez nie projektami (<i>capacity building</i>).

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 1,46 mld euro. Maksymalne stopy współfinansowania określone są w rocznych programach prac. Na rok 2015 zostały one ustalone w przedziale:

- Od 20% do 100% dla komponentu Media;
- Od 60% do 100% dla komponentu Kultura;
- Od 50% do 100% dla komponentu międzysektorowego.

BENEFICJENCI:

Komponent Kultura: podmioty działające w sektorze kultury i kreatywnym posiadające osobowość prawną od min. 2 lat

Komponent Media: producenci filmów i gier komputerowych, dystrybutorzy, agenci sprzedaży, organizatorzy szkoleń, festiwalu filmowych, targów branżowych, wydarzeń budujących i rozwijających widownię filmów europejskich oraz projektów współpracy między inicjatywami edukacyjnymi, twórcy platform internetowych przeznaczonych dla profesjonalistów z branży audiowizualnej, kina promujące filmy europejskie.

Instrument finansowy Programu Kreatywna Europa: podmioty działające w sektorach kultury i kreatywnym. W ramach programu *Kreatywna Europa* wnioski od osób fizycznych nie są przyjmowane.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Aby rozpocząć proces wnioskowania konieczna jest rejestracja w systemie ECAS (*European Commission Authentication Service*), który umożliwia dostęp do większości cyfrowych narzędzi stworzonych lub używanych przez instytucje UE. Założone konto w bazie ECAS przy użyciu tego samego identyfikatora i hasła pozwala uzyskać dostęp do wszelkich innych systemów Komisji Europejskich wymagających uwierzytelniania za pomocą bazy ECAS. Następnie należy zarejestrować się w Portalu Uczestnika, celem otrzymania numeru identyfikacyjnego PIC (*Personal Identification Code*), który jest niezbędny do złożenia wniosku o dofinansowanie za pośrednictwem formularza eForms. Numer identyfikacyjny PIC muszą posiadać wszyscy partnerzy zaangażowani w projekt.

Komponent Kultura

W ramach komponentu Kultura można ubiegać się o dofinansowanie w ramach czterech obszarów grantowych:

- Sieci współpracy - najbliższy termin składania wniosków: październik 2016 r.
- Platformy europejskie - najbliższy termin składania wniosków: październik 2016 r.
- Tłumaczenia literackie - najbliższy termin składania wniosków: luty 2016 r.

http://kreatywna-europa.eu/kultura/?page_id=120

Komponent Media

Nabór wniosków odbywa się w sposób ciągły: http://kreatywna-europa.eu/media/?page_id=62.

Instrument finansowy programu Kreatywna Europa

Fundusz gwarancyjny zostanie uruchomiony w 2016 r.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Informacje o programie *Kreatywna Europa* na stronie KE [wersja angielska]:
<http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/>
- Informacje o naborach w ramach programu [wersja angielska]:
http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/calls/index_en.htm#_status=open
- Portal uczestnika programu *Kreatywna Europa*
<http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/home.html>
- Polski Punkt Kontaktowy ds. Kultury
Al. Ujazdowskie 41
00-540 Warszawa
tel. 22 44 76 173
www.kreatywna-europa.eu
Polski Punkt Kontaktowy działa w ramach struktury Instytutu Adama Mickiewicza:
www.iam.pl
- Krajowy Punkt Kontaktowy ds. Instrumentów Finansowych Programów UE przy Związku Banków Polskich [odpowiada za koordynację działań zw. z funduszem gwarancyjnym]:
<http://instrumentyfinansoweue.gov.pl/>

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy</i> ○ <i>Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kierunek interwencji 1.3: Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>1.3.1: Wykreowanie wspólnych, markowych wydarzeń artystycznych, kulturalnych w oparciu o potencjał środowisk twórczych aglomeracji.</i> ○ <i>1.3.2: Wspólne zarządzanie obszarem kultury wysokiej</i> ✓ <i>Kierunek interwencji 2.2: Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>2.2.1: Rozwój sektora kreatywnego jako czynnika napędowego przemian strukturalnych w gospodarce</i> ✓ <i>Kierunek interwencji 3.2: Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>3.2.2: Integracja środowisk artystycznych poprzez realizację ponadregionalnych projektów kulturalnych</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy II: Budowa oferty gospodarczej makroregionu</i>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Cel szczegółowy II: Przestrzeń przyjazna twórcom i projektantom</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Kierunek działań: Opracowanie i prowadzenie przez administrację samorządową spójnej polityki kulturalnej i turystycznej</i> ○ <i>Kierunek działań: Udostępnianie przestrzeni twórcom i projektantom w obszarach rewitalizowanych</i> ○ <i>Kierunek działań: Instytucjonalne wsparcie ułatwiające rozpoczynanie działania twórcom i projektantom</i> ○ <i>Kierunek działań: Wspieranie współpracy środowisk twórców kultury i projektantów z przedsiębiorcami</i> ○ <i>Kierunek działań: Wsparcie wdrażania nowoczesnych technologii i materiałów przyjaznych środowisku i zdrowiu</i> ○ <i>Kierunek działań: Tworzenie zachęt dla wsparcia rozwoju przemysłu filmowego i audiowizualnego oraz wzornictwa przemysłowego</i> ○ <i>Kierunek działań: Wspieranie rozwoju szkolnictwa artystycznego, współpracy szkół oraz rozwoju kreatywności dzieci i młodzieży</i> ○ <i>Kierunek działań: Wspieranie wspólnych projektów i wydarzeń artystycznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym</i> ○ <i>Kierunek działań: Wykreowanie międzynarodowych marek wzornictwa przemysłowego, przemysłu filmowego i audiowizualnego</i>

8. Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych

INFORMACJE OGÓLNE

Europejski Fundusz Inwestycji Strategicznych (EFIS) to wspólna inicjatywa Komisji Europejskiej oraz Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), mająca na celu m.in. większe zaangażowanie środków prywatnych w finansowanie inwestycji strategicznych. Skoncentruje się na projektach o wysokim stopniu ryzyka w dziedzinach takich jak sieci szerokopasmowe, energia i transport, edukacja, badania naukowe i innowacje oraz energia odnawialna i efektywność energetyczna. Część środków będzie przeznaczona na wspieranie inwestycji MŚP oraz spółek o średniej kapitalizacji za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), który zajmuje się tego typu finansowaniem w ramach grupy EBI.

ZAKRES WSPARCIA

Zgodnie z zapisami rozporządzenia EFIS wspierane będą projekty w następującym zakresie:

- badania, rozwój i innowacje,
- rozwój sektora energetycznego zgodnie z priorytetami unii energetycznej, w tym bezpieczeństwem dostaw energii, a także z ramami polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2020, 2030 i 2050,
- rozwój infrastruktury transportowej, sprzętu transportowego i innowacyjnych technologii w dziedzinie transportu,
- wsparcie finansowe z EFI i EBI dla podmiotów zatrudniających do 3 000 pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP i małych spółek o średniej kapitalizacji,
- rozwój i wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- ochrona środowiska i zasobooszczędność,
- kapitał ludzki, kultura i zdrowie.

Wsparcie z EFIS nie będzie miało formy dotacji, ale pożyczki oraz innych instrumentów finansowych np. pożyczki podporządkowanej, gwarancji, zakupu udziałów mniejszościowych i in.

FINANSOWANIE

W ramach EFIS w formie gwarancji zabezpieczonych zostało 21 mld euro, z czego 16 mld EUR pochodzi z gwarancji ustanowionej w ramach budżetu UE, zaś 5 mld ze środków EBI.

Powyższe środki mają posłużyć do zabezpieczenia akcji kredytowo - pożyczkowej realizowanej przez EBI. Bank ten będzie mógł stosować również inne formy zaangażowania finansowego w projekt (za wyjątkiem grantów).

BENEFICJENCI:

Zgodnie z zapisami załącznika II do rozporządzenia EFIS z gwarancji UE mogą skorzystać:

- podmioty dowolnej wielkości, w tym podmioty świadczące usługi użyteczności publicznej, spółki celowe lub spółki projektowe,
- MŚP (do 250 pracowników) lub spółki o średniej kapitalizacji (od 250 do 3000 pracowników),
- krajowe banki rozwoju lub instytucje prorozwojowe lub instytucje finansowe zajmujące się pośrednictwem,
- fundusze kapitałowe/dłużne oraz wszelkie inne formy instrumentów zbiorowego inwestowania,
- platformy inwestycyjne,
- podmioty sektora publicznego (w tym terytorialne, ale z wykluczeniem działań takich podmiotów skutkujących bezpośrednim ryzykiem dla państwa członkowskiego) oraz podmioty mające charakter podmiotów sektora publicznego.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

W ramach europejskiego portalu projektów inwestycyjnych (EPPI) będzie funkcjonował wykaz realizowanych i przyszłych projektów, do którego bezpośrednio zainteresowane podmioty będą mogły zgłaszać propozycje projektów. Samo zamieszczenie projektu w EPPI nie jest jednoznaczne z jego przyjęciem do realizacji w ramach EFIS.

Procedura ubiegania się o pożyczkę w ramach EFIS jest taka sama, jak w przypadku projektów ubiegających się o standardowe wsparcie EBI, z wyjątkiem tego, że projekty będą dodatkowo opiniowane przez komitet inwestycyjny, który ma potwierdzić że projekt kwalifikuje się do EFIS.

W skład komitetu inwestycyjnego wchodzi niezależni eksperci z państw członkowskich. Decyzja o udzieleniu, bądź nie, wsparcia w ramach instrumentu jest podejmowana w oparciu o wytyczne, które stanowią załącznik do rozporządzenia EFIS.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- ➔ Informacje o EFIS na stronie KE:
http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/efsi/index_en.htm
- ➔ Informacje o EFIS na stronie EBI:
<http://www.eib.org/about/invest-eu/index.htm?lang=en>
infodesk@eib.org

INFORMACJE DODATKOWE

Przykłady projektów, które mogą być realizowane w ramach EFIS

- ➔ rewitalizacja budynków publicznych mająca na celu poprawę efektywności energetycznej,
- ➔ projekt połączeń transportowych między krajami UE,
- ➔ projekt infrastruktury badawczej,
- ➔ program modernizacji placówek szkolnych,
- ➔ inwestycje w oczyszczalnie ścieków oraz urządzenia wodociągowe.

Europejskie Centrum Doradztwa Inwestycyjnego

W celu zapewnienia wymiany doświadczeń na poziomie europejskim, umożliwienia kontaktu między promotorami projektów i inwestorami oraz uzyskania przez nich łatwego dostępu do potrzebnych im informacji na temat dostępnych projektów oraz możliwości finansowania powołane zostanie Europejskie Centrum Doradztwa Inwestycyjnego, czyli specjalny punkt kompleksowej obsługi, skupiający wszystkie usługi doradcze z zakresu inwestycji oraz oferujący pomoc techniczną w zakresie EPPI.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA STRATEGII PONADREGIONALNYCH

Strategia	Kierunki interwencji/cele szczegółowe
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Strategiczny obszar 1: Innowacyjność <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Budowa trwałych przewag konkurencyjnych w oparciu o wiodące endogeniczne ponadregionalne specjalizacje gospodarcze. ○ Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań ✓ Strategiczny obszar 2: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy ✓ Strategiczny obszar 3: Infrastruktura transportowa i elektroenergetyczna <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Przełamywanie barier związanych z peryferyjnym położeniem ○ Kierunek działań: Wzmocnienie spójności wewnętrznej Polski Wschodniej ○ Kierunek działań: Wzmocnienie bezpieczeństwa elektroenergetycznego Polski Wschodniej
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kierunek interwencji 1.1: Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz instytutów badawczych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.1.3: Rozwój komplementarnej infrastruktury badawczej i współpraca w zakresie jej wykorzystywania ✓ Kierunek interwencji 1.2: Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.2.1: Sieciowanie podmiotów należących do sektorów o wysokiej pozycji konkurencyjnej krajowej i międzynarodowej ○ 1.2.2: Wspieranie wdrażania wyników badań do gospodarki, w szczególności w branżach istotnych dla rozwoju makroregionu ✓ Kierunek interwencji 1.4: Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.4.1: Integracja obszaru obu aglomeracji miejskich poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej, w tym: drogowej, kolejowej i energetycznej ○ 1.4.2: Rozbudowa infrastruktury drogowej i kolejowej poprawiającej dostępność zewnętrzną Europolu oraz całego makroregionu ✓ Kierunek interwencji 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu <ul style="list-style-type: none"> ○ 2.2.1: Rozwój sektora kreatywnego jako czynnika napędowego przemian strukturalnych w gospodarce ✓ Kierunek interwencji 2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi ✓ Kierunek interwencji 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym <ul style="list-style-type: none"> ○ 3.2.2: Integracja środowisk artystycznych poprzez realizację ponadregionalnych projektów kulturalnych

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cel szczegółowy I: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek interwencji: Wzmocnienie wewnętrznych powiązań sieci transportowych między głównymi miastami Polski Zachodniej ○ Kierunek interwencji: Zwiększenie dostępności transportowej Polski Zachodniej w przestrzeni europejskiej przez wzmocnienie powiązań głównych miast makroregionu z Warszawą, Katowicami i Trójmiastem, Berlinem, Pragą, Wiedniem oraz Dreznem ○ Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności sieci energetycznej w makroregionie ✓ Cel szczegółowy II: Budowa oferty gospodarczej makroregionu <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek interwencji: Tworzenie zachęt do inwestowania, w tym zapewnienie dostępu do usług publicznych ✓ Cel szczegółowy III: Wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek interwencji: Inicjowanie i wspieranie współpracy naukowo-badawczej ośrodków z Polski Zachodniej ○ Kierunek interwencji: Wzmocnienie mechanizmów transferu wiedzy między nauką a biznesem w celu komercjalizacji wyników badań
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cel szczegółowy I: Zintegrowana przestrzeń wiedzy i innowacji <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy sektora B+R z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności w przemyśle medycznym, farmaceutycznym oraz przemyśle wykorzystującym biotechnologię i nanotechnologię ○ Kierunek działań: Wspieranie komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań, w szczególności w przemyśle medycznym, farmaceutycznym oraz przemyśle wykorzystującym biotechnologię i nanotechnologię ○ Kierunek działań: Zwiększanie udziału prac badawczych i wdrożeniowych na wyższych uczelniach i w jednostkach badawczo-rozwojowych ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy szkół wyższych w zakresie oferty edukacyjnej. ○ Kierunek działań: Stymulowanie kształcenia kadr dla rozwoju wskazanych pól ○ Kierunek działań: Wspieranie współpracy z zagranicznymi szkołami wyższymi i instytucjami B+R ✓ Cel szczegółowy II: Przestrzeń przyjazna twórcom i projektantom <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wsparcie wdrażania nowoczesnych technologii i materiałów przyjaznych środowisku i zdrowiu. ✓ Cel szczegółowy III: Innowacyjna sieć medyczno-farmaceutyczna <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wspieranie rozwoju wysokospecjalistycznych usług medycznych. ○ Kierunek działań: Wspieranie wdrażania nowoczesnych technologii w produkcji leków. ✓ Cel szczegółowy V: Multimodalny węzeł transportowy o znaczeniu międzynarodowym <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Rozwój infrastruktury transportowej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. ○ Kierunek działań: Rozwój infrastruktury transportowej o znaczeniu międzyregionalnym.

II. Wzmocnienie współpracy w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej

9. Interreg Europa 2014-2020

INFORMACJE OGÓLNE

Program *Interreg Europa* umożliwia instytucjom z różnych części Europy współpracę nad wybraną dziedziną polityki regionalnej (np. zarządzaniem klastrami, tworzeniem warunków dla rozwoju innowacyjności, wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego dla rozwoju ekonomicznego). Współpraca ta może przyjąć m.in. formę warsztatów, wizyt studyjnych czy wymiany personelu. Rezultatem przedsięwzięcia może być opracowanie koncepcji nowego projektu do sfinansowania ze środków programów regionalnych lub krajowych oraz zmiany w systemie zarządzania nimi w regionie. Program zarządzany jest przez francuski region Nord-Pas de Calais, natomiast Wspólny Sekretariat mieści się w stolicy tego regionu - Lille (Francja).

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Warunkiem wstępnym uzyskania wsparcia jest bezpośrednio zaangażowanie organów odpowiedzialnych za instrumenty polityki, których dotyczy projekt. Jeżeli takie zaangażowanie jest niemożliwe, należy dostarczyć list poparcia od właściwych instytucji.

Każde konsorcjum projektowe musi obejmować przynajmniej 3 partnerów finansujących projekt, pochodzących z przynajmniej 3 państw, z czego przynajmniej 2 z obszaru wsparcia programu. Dla każdego projektu należy wyznaczyć jedną organizację pełniącą rolę partnera wiodącego, który odpowiada za zarządzanie działaniami, ich realizację i koordynację wśród zaangażowanych partnerów, a także komunikację.

Ponadto, w przypadku każdego projektu, co najmniej połowa instrumentów polityki, którymi zajmują się unijne regiony, powinna być związana z programami polityki spójności UE finansowanymi przez EFRR i EFS, realizującymi cele *Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia*, a także *Europejska Współpraca Terytorialna*.

ZAKRES WSPARCIA

Tematyka programu *Interreg Europa* obejmuje: badania i innowacje, konkurencyjność MŚP, wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami. Finansowane są dwa rodzaje działań:

- projekty współpracy międzyregionalnej - partnerstwa odpowiednich podmiotów, z różnych państw europejskich, współpracujących przez okres 3-5 lat, w celu wymiany doświadczeń dotyczących określonej kwestii polityki regionalnej;
- platformy na rzecz pogłębiania wiedzy w zakresie polityk regionalnych - bezpłatny zasób wiedzy, dostępny on-line, służący ciągłemu pogłębianiu wiedzy, w której każda organizacja zajmująca się polityką rozwoju regionalnego w Europie może znaleźć rozwiązania służące poprawie jakości zarządzania politykami publicznymi i wdrażania ich, w czterech wspomnianych powyżej obszarach tematycznych.

WARTO WIEDZIEĆ

Przykładowe rezultaty współpracy²⁰:

- Koncepcja nowego projektu, metodologii lub narzędzia przewidziana do finansowania ze środków programów celu *Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia* (krajowe i regionalne programy operacyjne);
- Zmiana w systemie zarządzania polityką/programem (np. wprowadzenie nowych metod oceny, zmiany w systemie naboru projektów w programie regionalnym, zmiany w otoczeniu prawnym);
- Wprowadzenie zmian o charakterze strategicznym (np. dodanie nowego celu etc.).

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 359 mln euro. Dofinansowanie projektów w ramach *Interreg Europa* jest zróżnicowane, w zależności od statusu beneficjenta:

- Dla władz publicznych i innych podmiotów prawa publicznego - dofinansowanie do 85%
- Dla prywatnych instytucji non-profit- dofinansowanie wynosi 75%
- Podmioty z Norwegii - do 50% dofinansowania
- Podmioty ze Szwajcarii powinny skonsultować się ze swoim krajowym Punktem Kontaktowym w celu pozyskania informacji o możliwościach finansowania.

Dofinansowanie ma charakter refundacji.

BENEFICJENCI

- władze krajowe, regionalne i lokalne,
- regionalne agencje energetyczne,
- agencje ds. transportu i mobilności,
- agencje ds. środowiska,
- agencje rozwoju regionalnego,
- organizacje odpowiedzialne za zarządzanie obszarami naturalnymi lub dziedzictwem kulturowym i ich wykorzystywanie,
- uniwersytety, instytuty badawcze i wiedzy, instytucje szkolnictwa wyższego,
- operatorzy parków technologicznych i nauki, centrów innowacji, inkubatorów przedsiębiorczości i inne organizacje reprezentujące społeczność regionalnych MŚP,
- izby gospodarcze i handlowe,
- podmioty odpowiedzialne za kształcenie i prowadzenie szkoleń zawodowych,
- podmioty wspierające biznes oraz organizacje reprezentujące sektor MŚP i środowisko biznesowe,
- podmioty publiczne podlegające przepisom prawa publicznego, które podejmują działania na rzecz przejścia na gospodarkę emisyjną,
- podmioty działające w dziedzinach gospodarki wywierających silny wpływ na dziedzictwo naturalne i kulturowe lub od nich uzależnione (rybołówstwo, rolnictwo, turystyka itp.),
- inne podmioty: właściwe w zakresie rozwoju regionalnych struktur innowacyjności i kompetencji, o istotnym znaczeniu dla ochrony i rozwoju dziedzictwa naukowego i kulturowego, o znaczeniu regionalnym zaangażowane w proces efektywnego gospodarowania zasobami.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Pierwszy nabór wniosków w ramach programu zakończył się 31 lipca 2015 r. Informacje o kolejnych naborach będą umieszczane na stronie: <http://www.interregeurope.eu/>

²⁰ MIR, *Interreg Europa. Ulotka o programie*. http://www.ewt.gov.pl/media/2672/IE_ulotka_V_2015.pdf

Wniosek aplikacyjny jest wypełniany i przesyłany elektronicznie za pomocą serwisu www.iolf.eu (konieczna uprzednia rejestracja w celu otrzymania loginu i hasła).

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- ➔ Oficjalna strona programu *Interreg Europa*:
<http://www.interregeurope.eu/>
- ➔ Program *Interreg Europa* [robocza, polska wersja językowa]:
<http://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/dokumenty/interreg-europa-2014-2020/>
- ➔ Krajowy Punkt Kontaktowy
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
Departament Współpracy Terytorialnej - Wydział Współpracy Transnarodowej i
Międzyregionalnej
tel.: +48 32 253 90 08, fax: +48 32 253 73 76,
Osoba do kontaktu: p. Anna Stol
e-mail: anna.stol@mir.gov.pl

WARTO WIEDZIEĆ!

Wnioskodawcy ubiegający się o dofinansowanie ze środków *Interreg Europa* mogą skorzystać z konsultacji za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonicznie. Dane kontaktowe dostępne na stronie programu w zakładce ASSISTANCE (<http://www.interreg4c.eu/interregeurope/assistance>).

Najczęściej zadawane pytania odnośnie programu zostały umieszczone w sekcji FAQ:
<http://www.interreg4c.eu/interreg-europe/faq/>

Poszukiwanie partnera do realizacji projektu lub pomysłu na projekt, warto rozpocząć od rejestracji na stronie programu *Interreg Europa*:
<http://www.interreg4c.eu/nc/people/register/>

Dobrym źródłem informacji jest również specjalna grupa założona na portalu LinkedIn:
<https://www.linkedin.com/groups/Partner-search-project-ideas-Interreg-6819107/about>

Inspiracji szukajmy również w bazie pomysłów:
<http://www.interreg4c.eu/nc/project/search/>

10. Interreg Region Morza Bałtyckiego

INFORMACJE OGÓLNE

Interreg Region Morza Bałtyckiego to program, który ułatwia współpracę ponadnarodową w regionie. Partnerzy z krajów nadbałtyckich mogą współpracować w ramach projektów ponadnarodowych w celu rozwiązywania wspólnych wyzwań. Program jest zarządzany przez niemiecki Bank Inwestycyjny Szlezwik-Holsztyn, natomiast Wspólny Sekretariat mieści się w Rostocku i Rydze.

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Każde konsorcjum projektowe musi obejmować przynajmniej 3 partnerów finansujących projekt, pochodzących z przynajmniej 3 państw, z czego przynajmniej 2 z obszaru wsparcia programu. Dla każdego projektu należy wyznaczyć jedną organizację pełniącą rolę partnera wiodącego, który odpowiada za zarządzanie działaniami, ich realizację i koordynację wśród zaangażowanych partnerów, a także komunikację.

ZAKRES WSPARCIA

W ramach programu wsparcie uzyskują projekty w obszarze: innowacyjności, efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi oraz zrównoważonego transportu. Realizowane działania mogą mieć charakter planistyczny, badawczo-rozwojowy lub inwestycyjny. Konieczne jest zapewnienie praktycznego wdrożenia opracowanych rozwiązań.

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 264 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dla grupy krajów, w której znajduje się Polska, maksymalny poziom współfinansowania wynosi 85%. Środki przekazywane są na zasadzie refundacji. Szczegółowe informacje odnośnie poziomów dofinansowania zawiera [Podręcznik Programu](#).

BENEFICJENCI

- władze/instytucje publiczne na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym,
- przedsiębiorstwa, w szczególności operatorzy/dostawcy transportu, rozwiązań w zakresie logistyki oraz infrastruktury, żeglugi, podmioty z określonych sektorów, korzystające z zasobów morskich i przybrzeżnych
- służby ratownicze,
- przedsiębiorstwa działające w sektorze niebieskiego wzrostu,
- władze/instytucje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym odpowiedzialne za zagospodarowanie przestrzeni miejskiej, będące właścicielami nieruchomości i deweloperami,
- krajowe i regionalne organizacje energetyczne,
- agencje ds. gospodarki odpadami,
- podmioty zajmujące się doradztwem w zakresie leśnictwa i rolnictwa,
- przedsiębiorstwa energetyczne,
- organizacje międzyrządowe i międzynarodowe (np. HELCOM, VASAB),
- agencje na rzecz ochrony środowiska i stowarzyszenia ekologiczne,
- oczyszczalnie ścieków,
- instytucje z określonych sektorów mających wpływ na jakość wód (np. rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, itd.),
- organizacje pozarządowe związane z ekologią, ochroną wód, rolnictwem, sektorem farmaceutycznym itd.,
- organizacje będące operatorami istniejącej infrastruktury badawczej i innowacyjnej oraz potencjalni operatorzy planowanej infrastruktury,

- organy zarządzające programami finansowania inwestycji w infrastrukturę badawczą i innowacyjną,
- użytkownicy infrastruktury badawczej i innowacyjnej reprezentujący sektor naukowy i biznesowy ze szczególnym naciskiem na MŚP, w tym przedsiębiorstwa z sektora usług,
- instytucje akademickie, naukowe i badawcze,
- sieci i klastry wspierające innowacje,
- ośrodki transferu technologii,
- stowarzyszenia biznesowe i rzemieślnicy i inni pośrednicy,
- regionalne agencje/instytucje ds. rozwoju i planowania,
- organizacje pozarządowe.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Nabór w ramach programu jest dwuetapowy. Na pierwszym etapie koncepcje projektów oceniane są na podstawie krótkich fiszek opisujących ogólne założenia przedsięwzięcia, partnerstwa, głównych działań i budżetu. Najlepsze propozycje projektów przechodzą do drugiego etapu procedury.

Obejmuje on przygotowanie właściwego wniosku, zawierającego pełne dane dotyczące projektu. W trakcie opracowywania dokumentu wnioskodawcy mogą liczyć na pomoc ze strony Wspólnego Sekretariatu (szkolenia dla wnioskodawców, konsultacje indywidualne).

Pierwszy nabór koncepcji projektowych trwał od grudnia 2014 r. do lutego 2015 r. Wg informacji na stronie internetowej programu kolejny nabór planowany jest pod koniec 2015 r.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- ➔ Oficjalna strona programu *Interreg Region Morza Bałtyckiego*:
<http://www.interreg-baltic.eu/home.html>
- ➔ Program *Interreg Region Morza Bałtyckiego* [polska wersja językowa]:
<https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/dokumenty/region-morza-baltyckiego-2014-2020/>
- ➔ Podręcznik programu *Interreg Region Morza Bałtyckiego*
http://www.interreg-baltic.eu/fileadmin/user_upload/how-to-apply/1_call_step_1/1-3.Programme_Manual.pdf
- ➔ Podręcznik programu *Interreg Region Morza Bałtyckiego* - polskie tłumaczenie
<https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/dokumenty/podrecznik-programu-interreg-region-morza-baltyckiego/>
- ➔ Krajowy Punkt Kontaktowy:
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
Departament Współpracy Terytorialnej - Wydział Współpracy Transnarodowej i Międzyregionalnej
tel.: +48 32 253 90 08, fax: +48 32 253 73 76,
Osoba do kontaktu: p. Monika Strojcka-Gevorgyan
e-mail: monika.strojcka-gevorgyan@mir.gov.pl

11. Interreg Europa Środkowa 2014-2020

INFORMACJE OGÓLNE

Program *Interreg Europa Środkowa* współfinansuje projekty współpracy na rzecz wzmocnienia innowacyjności w regionach, promowania strategii niskoemisyjnych, ochrony i waloryzacji zasobów naturalnych i kulturowych, a także poprawy zrównoważonego transportu. Celem programu jest współpraca ponad granicami, która zmieniając miasta i regiony, uczyni je lepszymi miejscami do życia i pracy. Programem zarządza Miasto Wiedeń. Również w Wiedniu znajduje się Wspólny Sekretariat.

KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI

Każde konsorcjum projektowe musi obejmować przynajmniej 3 partnerów finansujących projekt, pochodzących z przynajmniej 3 państw, z czego przynajmniej 2 z obszaru wsparcia programu. Dla każdego projektu należy wyznaczyć jedną organizację pełniącą rolę partnera wiodącego, który odpowiada za zarządzanie działaniami, ich realizację i koordynację wśród zaangażowanych partnerów, a także komunikację.

ZAKRES WSPARCIA

W ramach czterech priorytetów programu będą głównie realizowane działania o charakterze miękkim, które mają znaczenie ponadnarodowe i tworzą trwałe rezultaty. Możliwa jest jednak realizacja inwestycji o charakterze pilotażowym lub demonstracyjnym. Projekty mogą obejmować m.in.: plany działań i rozwoju, modele współpracy, studia wykonalności, pilotażowe wdrożenia, rekomendacje dla decydentów i praktyków w danej dziedzinie.

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 246 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dla grupy krajów, w której znajduje się Polska maksymalny poziom współfinansowania wynosi 85%. Dofinansowanie ma charakter refundacji.

BENEFICJENCI

- publiczne organy krajowe, regionalne i lokalne, w tym europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej,
- instytucje prywatne, w tym prywatne przedsiębiorstwa, posiadające osobowość prawną,
- organizacje międzynarodowe działające na mocy prawa krajowego lub, z pewnymi zastrzeżeniami, na mocy prawa międzynarodowego.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Nabór odbywa się w procedurze dwuetapowej. W pierwszej kolejności wypełniane są uproszczone wnioski, w których należy przedstawić zarys projektu, m.in. jego zakres, informacje o partnerach i planowanym budżecie. Uproszczony wniosek składa się ze skanem deklaracji partnera wiodącego. Tak złożone aplikacje podlegają procedurze preselekcji. W przypadku jej pozytywnego przejścia wybrani wnioskodawcy są proszeni o przekazanie pełnego opisu projektu w ramach drugiego etapu. W obu etapach wnioski są składane w formie elektronicznej.

Informacje o programie, w tym szkoleniach, konsultacjach, planowanych naborach wniosków, dostępne są na stronach www.central2020.eu oraz www.europasrodkowa.gov.pl.

Pierwszy nabór koncepcji projektowych zakończył się kwietniu 2015 r.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Strona programu *Interreg Europa Środkowa* [w języku angielskim]
<http://www.central2020.eu/>
- Strona programu *Interreg Europa Środkowa* [w języku polskim]

<http://www.europasrodkowa.gov.pl/> - robocze tłumaczenie dokumentów na język polski jest dostępne w zakładce INTERREG CE

- ➔ Strona na temat programów *Europejskiej Współpracy Terytorialnej* [w języku polskim]
<http://www.ewt.gov.pl/>
- ➔ Najczęściej zadawane pytania dotyczące programu:
<http://www.interreg-central.eu/central-documents/faq/>
- ➔ Baza z opisem projektów realizowanych we wcześniejszej edycji programu:
<http://www.central2013.eu/nc/projects-2007-2013/approved-projects/>
- ➔ Krajowy Punkt Kontaktowy
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Departament Współpracy Terytorialnej - Wydział Współpracy Transnarodowej i Międzyregionalnej tel.: +48 32 253 90 08, fax: +48 32 253 73 76,
Osoba do kontaktu: p. Agnieszka Burda e-mail: agnieszka.burda@mir.gov.pl.

12. URBACT III 2014-2020

INFORMACJE OGÓLNE

URBACT III 2014-2020 to program na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Dostrzegając istotną rolę miast w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego pomagają im wypracować praktyczne i innowacyjne rozwiązania w zakresie polityki miejskiej. Jest również instrumentem wymiany dobrych praktyk i zdobytych doświadczeń pomiędzy miastami. Uczestnictwo w Programie polega na tworzeniu konsorcjów projektowych o różnych zakresach tematycznych ważnych dla rozwoju miast. Warunkiem koniecznym uczestniczenia w sieci jest utworzenie Lokalnej Grupy Wsparcia (LGW) URBACT, angażującej lokalnych interesariuszy. LGW powstają na początku istnienia sieci, zaś jednym z ich głównych zadań jest opracowanie Lokalnego Planu Działania, który jest jednym z kluczowych dokumentów każdego partnera projektu. Program *URBACT III* stanowi rozwinięcie programu *URBACT I* i *URBACT II*, realizowanych odpowiednio w okresach 2002-2006 i 2007-2013.

ZAKRES WSPARCIA

URBACT wspiera budowanie potencjału władz miejskich poprzez wymianę doświadczeń w zakresie tworzenia i wdrażania zintegrowanych strategii miejskich i działań oraz zapewnienia dostępu do wiedzy praktykom i decydentom na poziomie miejskim, krajowym, regionalnym i unijnym oraz możliwości dzielenia się wiedzą, aby wspierać zrównoważony rozwój obszarów miejskich.

W ramach programu *URBACT III* działać będą trzy rodzaje sieci:

1. Sieci Planowania Działań - dążące do poprawy zdolności miast w zakresie projektowania zintegrowanych strategii/planów działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich,
2. Sieci Wdrażania - dążące do poprawy zdolności miast w zakresie wdrażania zintegrowanych strategii/planów działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich,
3. Sieci Transferu - dążące do poprawy zdolności miast w zakresie wdrażania zintegrowanych strategii/planów działania poprzez adaptację, dzielenie się i ponowne wykorzystanie, na poziomie lokalnym, dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

Przykładowe dziedziny w ramach których można realizować projekty sieciowania obejmują rewitalizację miejską, wspieranie przejścia na gospodarkę nisko-emisyjną, promocję integracji społecznej i walki z ubóstwem, promowanie zatrudnienia i mobilności pracowników, a także wzmocnienie badań, rozwoju technologicznego i innowacji.

FINANSOWANIE

Budżet programu wynosi 74,302 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Współfinansowanie partnerów sieci będzie wynosiło maksymalnie:

- 85% środków EFRR dla partnerów znajdujących się w regionach słabiej rozwiniętych i w okresie przejściowym (w tym Polska);
- 70% środków EFRR dla partnerów znajdujących się w regionach bardziej rozwiniętych.

BENEFICJENCI

Program *URBACT* skierowany jest do wszystkich kluczowych podmiotów zrównoważonego rozwoju miejskiego na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym: polityków, decydentów, praktyków miejskich, wybieranych przedstawicieli i interesariuszy innych organów publicznych, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego.

INFORMACJE O PROCEDURZE APLIKACYJNEJ

Wnioski należy zgłaszać w języku angielskim, w formie elektronicznej, za pomocą internetowej platformy SYNERGIE-CTE dostępnej pod adresem: <https://synergie-cte.asp-public.fr/>. Tworzenie sieci w programie *URBACT III* składa się z dwóch faz:

Faza 1

W ciągu pół roku od przyjęcia zgłoszenia partnerzy opracują wspólnie założenia projektu oraz plan działania dla fazy drugiej (4 do 6 partnerów, tylko miejskie władze samorządowe różnych szczebli). Wniosek jest analizowany przez Sekretariat URBACT, a następnie trafia do zewnętrznego panelu oceniającego. Kolejnym krokiem jest akceptacja aplikacji przez Komitet Monitorujący URBACT, po której sieć może przejść do fazy drugiej.

Faza 2

Partnerzy miejscy z całej Europy (w liczbie od 8 do 12, wśród nich również partnerzy nie będący samorządami miejskimi) ustanawiają sieć tematyczną. Wniosek aplikacyjny przechodzi taką samą drogę, jak w przypadku fazy 1, tj. ocena Sekretariatu → panel oceniający → decyzja KM URBACT.

Ogłoszenia o naborach są ogłaszane oddzielnie dla poszczególnych rodzajów sieci:

1. Sieci Planowania Działań - pierwszy nabór został ogłoszony w marcu 2015 r.
2. Sieci Transferu - pierwszy nabór został ogłoszony w marcu 2015 r.
3. Sieci Wdrażania - pierwszy nabór planowany jest na wrzesień 2015 r.

Procedura aplikacyjna jest opisana szczegółowo w ogłoszeniu o naborze.

PRZYDATNE ADRESY I STRONY WWW:

- Oficjalna strona programu *URBACT*:
www.urbact.eu
- Krajowy Punkt Kontaktowy *URBACT*
www.urbact.pl
info@urbact.pl

III. Przykłady projektów realizowanych w ramach wybranych instrumentów

HORYZONT 2020²¹

Nazwa projektu: KAM2WestPoland: Poprawa zdolności w zakresie zarządzania innowacjami w sektorze MŚP w zachodniej Polsce.

Koszt całkowity projektu:

66 500 EURO

Udział środków UE:

66 500 EURO

Opis projektu:

Celem projektu jest przyczynienie się do zwiększenia potencjału i umiejętności w zakresie zarządzania innowacjami w sektorze MŚP na obszarze zachodniej Polski. Projekt jest realizowany w ramach dwóch schematów:

1. *Usługa: Zarządzanie kluczowymi klientami - beneficjentami Instrumentu MŚP.* Usługa skierowana do małych i średnich przedsiębiorstw - skutecznych wnioskodawców w ramach Instrumentu MŚP programu *Horyzont 2020*. Po otrzymaniu informacji o takim wnioskodawcy partner projektu kontaktuje się z nim, celem wyjaśnienia na czym polega usługa i przekonania go do skorzystania z możliwości, jakie oferuje.
2. *Usługa: Poprawa zdolności w zakresie zarządzania innowacjami przez MŚP.* Usługa skierowana do MŚP dobrze rokujących w zakresie wzrostu oraz internacjonalizacji, które mają rzeczywisty potencjał innowacyjny wynikający z prawidłowego rozwoju swoich produktów, procesów, usług lub modeli biznesowych, ale którym brakuje odpowiednich umiejętności, wiedzy i doświadczenia w zakresie zarządzania działalnością innowacyjną. Usługa polega na wsparciu tych przedsiębiorstw w celu uwolnienia ich potencjału do lepszego zarządzania procesami związanymi z innowacyjnością.

Czas trwania projektu:

01.01.2015 r. - 01.01.2017 r.

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
- Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
- Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości
- Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego. Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości
- Stowarzyszenie Promocja Przedsiębiorczości
- Uniwersytet Zielonogórski
- Agencja Rozwoju Regionalnego Spółka Akcyjna w Koninie

---

²¹ Tłumaczenia na podstawie opisów projektów dostępnych w bazie CORDIS - <http://cordis.europa.eu>

Nazwa projektu: KAM2CentralPoland: Poprawa zdolności w zakresie zarządzania innowacjami w sektorze MŚP w centralnej Polsce.

Koszt całkowity projektu:

101 500 EURO

Udział środków UE:

81 200 EURO

Opis projektu:

Innowacyjne procesy zaczynają się od pomysłu, a kończą innowacyjnymi rozwiązaniami, innowacyjnym przywództwem, umiejętnościami zarządczymi itp.

W wielu regionach UE, w tym również w Polsce, brakuje kompleksowych usług wsparcia zarządzania innowacjami. Pomimo, iż regiony objęte konsorcjum *KAM2CentralPoland* należą do najbardziej rozwiniętych części kraju, również w nich brakuje systemu kompleksowych usług wspierających zarządzanie innowacjami. Są dostępne środki w ramach funduszy strukturalnych przeznaczonych dla sektora MŚP, które wspierają elementy zarządzania innowacjami, nie istnieje jednak żaden program szkoleniowy w tym zakresie.

Głównym celem projektu jest zwiększenie efektywności i skuteczności inwestycji w zakresie badań i rozwoju, które przyczynią się do inteligentnego rozwoju w krajach UE. Cel główny będzie realizowany przez dwa cele szczegółowe:

1. Zwiększanie potencjału innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw, którym brakuje profesjonalnego wsparcia w zakresie zarządzania innowacjami.
2. Zwiększanie potencjału gospodarczego przedsiębiorstw korzystających z Instrumentu MSP w ramach H2020 poprzez identyfikowanie wąskich gardeł i wskazywanie rozwiązań za pomocą wykwalifikowanego trenera.

Czas trwania projektu:

01.01.2015 r. - 01.01.2017 r.

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości → koordynator projektu
- Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego
- Uniwersytet Warszawski
- Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
- Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego Spółka Akcyjna
- Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość Gdańsk

Nazwa projektu: KAM2SouthPL2: Zarządzanie kluczowymi klientami Instrumentu dla MŚP oraz poprawa zdolności w zakresie zarządzania innowacjami w sektorze MŚP jako nowych proinnowacyjnych usług dla MŚP w południowej Polsce.

Koszt całkowity projektu:

292 250 EURO

Udział środków UE:

292 250 EURO

Opis projektu:

Głównym celem projektu jest przyczynienie się do osiągnięcia inteligentnego wzrostu w południowych regionach kraju poprzez zwiększenie skuteczności i efektywności inwestycji w innowacje oraz do bardziej efektywnego połączenia ogniw w ramach łańcucha innowacji, a tym samym przyczynienie się do inteligentnego wzrostu w całej UE.

Cele szczegółowe projektu to:

1. efektywne zarządzanie relacjami pomiędzy MŚP (szczególnie beneficjentami Instrumentu MŚP) i trenerem, w celu zwiększenia liczby projektów finansowanych w ramach programu Horyzont 2020 zakończonych skuteczną komercjalizacją
2. rozwój zdolności do zarządzania innowacyjnością MSP na poziomie regionalnym, poprzez przeprowadzenie analizy luki zarządzania innowacjami, rozwój adekwatnego planu działania dla zwiększenia efektywności i skuteczności systemu zarządzania innowacjami i realizacji dedykowanych działań ukierunkowanych na likwidację wąskich gardeł i słabych punktów między potencjałem innowacyjnym, a celami innowacyjnymi.

Projekt umożliwi MŚP dostęp do wysokiej jakości usług wsparcia innowacji, tam gdzie są one niedostępne lub zbyt drogie. Projekt ma na celu wsparcie projektów o wymiarze europejskim, które prowadzą do znacznych zmian w sposobie prowadzenia działalności.

Czas trwania projektu:

01.01.2015 r. - 01.01.2017 r.

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Spółka z o.o. → koordynator projektu
- Politechnika Krakowska
- Izba Przemysłowo - Handlowa w Krakowie
- Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Spółka z o.o.
- Fundusz Górnośląski SA
- Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa
- Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
- Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego "Dolina Lotnicza"
- Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie

Nazwa projektu: GRACE: Płeć i Kultury Równości w Europie

Koszt całkowity projektu:

3 719 102,04 EURO

Udział środków UE:

3 719 102,04 EURO

Opis projektu:

Projekt stanowi punkt odniesienia dla innowacyjnych interdyscyplinarnych studiów doktoranckich dla badaczek i badaczy rozpoczynających swoją karierę. Koncentruje się na europejskich politykach równości płci, opierając się na innowacyjnych i interdyscyplinarnych metodologiach badania nowych aspektów tych procesów, mianowicie tworzenia kultur równości, które wpływają na zmieniające się polityki i ramy prawne w tym zakresie. Projekt GRACE obejmie rekrutację, zatrudnienie i zaawansowane szkolenia dla 15 naukowców, którzy będą badać tworzenie kultur równości płci w pięciu określonych lokalizacjach, w których kultury równości płci są kwestionowane przez różnorodne czynniki społeczne. GRACE ma przygotować przyszłych naukowców m.in. do odgrywania wiodącej roli w tworzeniu zaawansowanych technik badania tworzenia kultur równości płci oraz jako ekspertów tworzenia tych kultur.

Czas trwania:

01.10.2015 r. - 01.10.2019 r.

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- University of Hull - Zjednoczone Królestwo → koordynator projektu
- Universidad de Granada - Hiszpania
- Associazione Orlando - Włochy
- Universiteit Utrecht - Holandia
- Universidad de Oviedo - Hiszpania
- Uniwersytet Łódzki - Polska
- Alma Mater Studiorum - Università di Bologna - Włochy
- Kozep-Europai Egyetem - Węgry

KREATYWNA EUROPA²²

Nazwa projektu: Międzynarodowi Młodzi Twórcy w Działaniu

Koszt całkowity projektu:

400 040 EURO

Udział środków UE:

200 000 EURO

Opis projektu:

Projekt przewiduje działania w różnych państwach Europy, mające na celu pomoc młodym wschodzącym artystom - grupie szczególnie narażonej na bezrobocie. Realizacja projektu będzie sprzyjała wzmocnieniu i odnowieniu europejskiego sektora sztuk scenicznych. W ramach projektu zakłada się następujące działania:

- Prezentacja co najmniej czterech międzynarodowych występów młodych artystów na każdym z ośmiu organizowanych festiwali, dając łącznie 60 występów;
- 15 programów kontekstualizacji dla publiczności, by umieścić twórczość w kontekście lokalnym i umożliwić artystom i widzom poznanie się;
- 15 programów dla artystów, umożliwiających rozwój ich umiejętności, pogłębienie wiedzy oraz odnalezienie inspiracji i poszerzenie horyzontów;
- 15 programów z wykładami dla międzynarodowych profesjonalistów, aby udoskonalic warsztat pracy, zapoznać się z artystami i aktywnie uczestniczyć w spotkaniach sieciujących i przeglądach prac;
- Organizacja tygodnia warsztatowego, podczas którego dziesięciu wschodzących twórców wspólnie zapoznaje się z nowymi pomysłami i metodami artystycznymi poprzez warsztaty, kursy mistrzowskie i spotkania.

Wszystkie działania są obserwowane przez grupę blogerów. Obok ww. działalności przeprowadzone zostanie również badanie publiczności na szczeblu europejskim.

Czas trwania:

01.10.2014 - 01.10.2016

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie - Polska
- Associazione Culturale Area06 - Włochy
- Be Festival C.I.C.- Wielka Brytania
- Fábrica de Movimentos Associação Cultural - Portugalia
- J.U. MES - Medjunarodni Teatarski i Filmski Festival Sarajevo - Bośnia i Hercegowina
- Skenaup - Kosowo
- Teatrako - Teatro Elkartea - Hiszpania

---

²² Tłumaczenia na podstawie opisów projektów dostępnych na stronie <http://kreatywna-europa.eu>

Nazwa projektu: Nasza mała biblioteka

Koszt całkowity projektu:

333 333,34 EURO

Udział środków UE:

200 000 EURO

Opis projektu:

Projekt ma na celu promocję czytelnictwa wśród dzieci w wieku szkolnym w pomysłowy i zabawny sposób. Promuje również nowych europejskich autorów i ilustratorów, którzy są dobrze znani przez dzieci w krajach swego pochodzenia, ale niekoniecznie w całej Europie. . Każde wydawnictwo będzie uczestniczyć w projekcie promując po dwie ze swoich najlepszych książek dla dzieci. Oznacza to promocję sześciu wysokiej jakości książek, prezentującą 10 autorów i ilustratorów (pisarzy) we wszystkich trzech językach. Wybrane prace zostaną zawarte w bezpłatnej książeczce, która będzie wydrukowana w językach: słoweńskim, polskim i litewskim.

Czas trwania:

15.09.2014 - 14.09.2016

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Kud Sodobnost International - Słowenia
- Agencja Edytorska EZOP s.c. Elżbieta i Mariola Cichy - Polska
- UAB "Nieko rimto" - Litwa

Nazwa projektu: Na południe - tłumaczenie czterech księzek na język polski

Koszt całkowity projektu:

61 877,22 EURO

Udział środków UE:

27 999,98 EURO

Opis projektu:

Celem projektu jest promowanie dziedzictwa literackiego i kulturowego czterech krajów znajdujących się na południe od Polski. Dziedzictwo kulturowe Czech, Słowacji, Grecji i Bułgarii jest wspólnym mianownikiem dla projektu. Dzięki literaturze projekt ukazuje historię, drogę do Unii Europejskiej i miejsce Polski w dzisiejszej rzeczywistości. Inspiracją do wyboru proponowanych krajów był coroczny raport CBOS badający nastawienie do poszczególnych narodowości. Projekt ma również pomóc przełamać stereotypy opisane w tych raportach. Prezentowanie literatury z tych krajów umożliwi polskiemu czytelnikowi zweryfikowanie sposobu myślenia o innych nacjach, a także zobaczenie, w jaki sposób autorzy z każdego z krajów prezentują własny naród.

Czas trwania:

1.09.2014 - 31.12.2015

Inne informacje:

Beneficjent projektu - dolnyślask.com Agencja Internetowa Tomasz Zagrod

LIFE²³

Nazwa projektu: Proekologiczna instalacja pilotażowa do produkcji emulsji asfaltowych modyfikowanych nanostrukturami z polimerów odpadowych
--

Koszt całkowity projektu:

Brak danych - nie zostały udostępnione przez NFOŚiGW

Udział środków UE:

Brak danych - nie zostały udostępnione przez NFOŚiGW

Opis projektu:

Celem użytecznym projektu jest wykorzystanie odpadowych tworzyw polimerowych do sporządzania emulsji asfaltowych. Ze względu na skalę produkcji w drogownictwie może to być bardzo użyteczna metoda recyklingu odpadów polimerowych. Następstwem tych działań ma być wprowadzenie nowych produktów do oferty Wnioskodawcy - szerokiej gamy produktów w obszarze emulsji asfaltowych charakteryzujących się lepszymi parametrami wytrzymałościowo-szczepnymi w stosunku do obecnie stosowanych w drogownictwie za pomocą przeprowadzenia modyfikacji asfaltu drogowego materiałem pochodzącym z recyklingu polimerów, a następnie wzmocnienia asfaltu nanowłóknami wytworzonymi w procesie elektroprzędzenia. Przedsięwzięcie to jest tym bardziej istotne, iż szacuje się, że rozwój nanotechnologii w obszarze budownictwa jest opóźniony o ok. 10 lat w stosunku do rozwoju nanotechnologii w przemyśle. Istotnym elementem jest również połączenie high-tech technologicznego z zagospodarowaniem odpadów (nanowłókna z polimerów odpadowych).

Czas trwania:

01.08.2015 r. - 31.07.2019 r.

Inne informacje:

Beneficjenci projektu:

- Flukar Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością
- Taktyk Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością

---

²³ Na podstawie przykładowych wniosków umieszczonych na stronie NFOŚiGW.

ERASMUS+²⁴

Nazwa projektu: Świętokrzyska młodzież z plusem

Koszt całkowity projektu:

Brak danych

Udział środków UE:

14 536 EURO

Opis projektu:

"Świętokrzyska młodzież z plusem" to projekt mający na celu włączenie społeczne młodzieży z wybranych miejscowości województwa świętokrzyskiego (Kielc, Jędrzejowa, Starachowic i Sobkowa), w aktywny udział w życiu publicznym. Młodzież miała możliwość udziału w spotkaniach i dyskusjach z ekspertami, politykami i decydentami. Zorganizowano cykl czterech debat, z których każda była poświęcona innemu zagadnieniu: mobilności młodzieżowej, partycypacji obywatelskiej młodzieży, przedsiębiorczości młodzieżowej oraz wolontariatowi. W projekcie udział brała młodzież w wieku 13-30 lat, w szczególności z obszarów wiejskich. W ramach projektu powstała publikacja, dzięki której zostały utrwalone opinie i rekomendacje młodzieży.

Czas trwania:

01.10.2014 r. - 30.04.2015 r.

Inne informacje:

Organizacja koordynująca projekt:

- Stowarzyszenie Edukacja przez Internet

---

²⁴ Tłumaczenia na podstawie opisów projektów dostępnych na stronie: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>

Nazwa projektu: Trening dla Trenerów

Koszt całkowity projektu:

Brak danych

Udział środków UE:

26 830 EURO

Opis projektu:

Celem projektu „Trening dla Trenerów” było przeszkolenie młodych pracowników, aby mogli stać się trenerami i byli w stanie sami zaprojektować, zrealizować i przeprowadzić ewaluację programów szkoleniowych. Szkolenie odbyło się w Newcastle upon Tyne w Wielkiej Brytanii latem 2014 r. i zgromadziło pracowników, koordynatorów projektów i trenerów z 8 krajów europejskich: Wielkiej Brytanii, Chorwacji, Rumunii, Hiszpanii, Turcji, Polski, Łotwy i Bułgarii. Zaplanowano je jako 10-dniowy intensywny kurs z zastosowaniem elementów edukacji nieformalnej. Celem zastosowania wybranych metod było stworzenie odpowiedniego środowiska uczenia się poprzez skupienie się na nauce przez doświadczenia, refleksje uczestników na temat dotychczasowych działań, dyskusje na temat kluczowych kompetencji młodzieży oraz odkrywanie kompetencji trenerskich i metodologii. Szkolenie przyczyniło się do rozwoju i rozbudowy sieci trenerów i animatorów posiadających umiejętności i motywację, aby włączyć się w działania na rzecz poprawy jakości i trwałości programów młodzieżowych w Europie.

Czas trwania:

17.06.2014 r. - 17.01.2015 r.

Inne informacje:

Partnerzy w ramach projektu:

- Opportunity Global - koordynator projektu
- The Starry Start of Talents Foundation - Bułgaria
- Rapturection - Chorwacja
- Zift Organization - Turcja
- What's Up Crew - Łotwa
- Asociatia GEYC - Rumunia
- Stowarzyszenie Jeden Świat - Polska
- Asociacion Juvenil Intercambia - Hiszpania
- Rinascita Società Cooperativa Sociale A.R.L. - Włochy